



**Linnéuniversitetet**

Kalmar Växjö

Självständigt arbete i  
förskolläroutbildningen

# Förskollärarens roller i förhållande till risker och lärtillfällen



Författare: Emma Petersson &  
Sofia Sjöberg  
Handledare: Joakim Krantz  
Examinator: Jonathan Lilliedahl  
Lärosäte: Linnéuniversitetet  
Termin: HT 22  
Ämne: Didaktik  
Nivå: Grundläggande

# Abstrakt

Syftet med studien var att undersöka vilka roller förskollärare intar vid barns utelek utifrån vilka risker och lärtillfällen förskollärare ser med barns utelek. Tidigare forskning uppmärksammar att det finns olika för- och nackdelar med risker och att förskollärare påverkar de lärtillfällen som barn erbjuds. I den tidigare forskningen har vi hittat en avsaknad i hur förskollärare definierar sin roll i förhållande till de risker och lärtillfällen som de ser i uteleken. För att uppfylla syftet gjorde vi kvalitativa semistrukturerade intervjuer som genomfördes och spelades in med sex olika förskollärare på fyra olika förskolor, dessa transkriberades sedan. Intervjusvaren analyserades med hjälp av den hermeneutiska cirkeln, analyserades och tolkades med inspiration från misstankens hermeneutik. Utifrån en tolkning av förskollärarnas intervjusvar fann vi fyra roller som vi valde att sammanfatta som aktiv, observerande, omsorg och lekkamrat/medlekare. Förskollärarna ansåg dessa roller som viktiga och de lyfts fram av samtliga förskollärare. Resultatet visar också att förskollärare ser fysiska risker som den största anledningen till att barn skadar sig, men förskollärare beskriver även psykisk skada som en risk. Resultatet visar vidare att förskollärare ser det som betydelsefullt att de är delaktiga i barns utelek och att de ger barn chans att utmanas för att utvecklas vidare. Samtidigt framhålls även vikten av att barn lär av varandra. Sammantaget framkommer det att förskollärares delaktighet i uteleken är viktig. Studien bidrar till en förståelse för vikten av delaktighet i barns utelek och vilka följder det kan bli om förskollärare inte är delaktiga. Kunskapen om förskollärares olika roller i barns utelek bidrar också till en fördjupad förståelse för lärande och utveckling kring säkerhet, vilka risker det finns men också om motorik, naturvetenskap och hållbar utveckling.

## Tack!

Vi vill börja med att tacka alla förskollärare som har ställt upp i studien genom intervjuer. Vi vill även tacka vår handledare Joakim Krantz för hjälpen genom arbetets gång. Vi vill även rikta ett tack till våra familjer, som har stöttat oss genom utbildningens gång och såklart varandra som genom skratt, tålamod och en skvätt tårar har genomfört uppsatsen.

## Nyckelord

Förskollärare, roller, risker, lärtillfällen, förskola, utevistelse.

# Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
2. Bakgrund	3
2.1 Tidigare forskning	3
2.2 Val av teoretiskt perspektiv	6
3. Metod	8
3.1 Val av metod	8
3.2 Urval	8
3.3 Genomförande	9
3.4 Bearbetning och analys	10
3.5 Etiska ställningstaganden	11
4. Resultat	12
4.1 Förskollärares syn på roller	12
4.2 Vilka roller intar förskollärare i barns utevistelse?	12
4.3 Risker och definitioner av risker utifrån de roller som förskollärare intar	15
4.4 Hur förskollärare ser på sina roller utifrån lärtillfällen	19
4.5 Sammanfattning av resultat	21
5. Diskussion	24
5.1 Resultatdiskussion	24
5.2 Metoddiskussion	32
5.3 Implikationer för den pedagogiska verksamheten	33
5.4 Vidare forskning	34
6. Referenslista	35
Bilagor	1
Bilaga 1 - Intervjufrågor	1
Bilaga 2 - Beskrivning av förskollärare	1
Bilaga 3 - Missiv till förskollärare	2
Bilaga 4 - Missiv till rektor	3

# 1. Inledning

Som studerande på förskolläraryrket har vi fått ta del av många olika delar av vad som utgör förskolan och dess verksamhet. Några av de delarna är lek och lärande. Lek och lärande kan ses som två åtskilda aktiviteter eller något som har mycket gemensamt. Leken i förskolan anses viktig för att barn får en möjlighet att vara kreativa, använda sin fantasi och föreställningsförmåga. Leken ska ha en central plats i barns utbildning, vilket är något som både Läroplanen för förskolan (Skolverket 2018) och UNICEF:s Barnkonvention (2009) lyfter. Enligt Barnkonventionen (2009) har alla barn, oavsett ålder, rätt till lek. I läroplanen för förskolan (2018) står det att "Lek är grunden för utveckling, lärande och välbefinnande" vilket vi tolkar som att barn tillsammans med förskollärare ska få möjlighet att leka och lära tillsammans i utomhusmiljön.

Skolverket (2018) belyser att när barn leker och samspelar med förskollärare kan förskollärare fånga upp barns intresse i leken och skapa en undervisningssituation. Undervisning kan vara både planerad och uppstå i stunden vilket gör att en närvarande och samspelande förskollärare är viktig för barns utbildning. Förskollärare ska uppmuntra alla barn till lek och alla barn har rätt att delta i leken på sina villkor. Läroplanen för förskolan belyser även att leken kan hjälpa och utveckla barns motoriska förmågor, vilket innebär att det är viktigt att låta barn leka fartfyllda lekar (a.a. 2018). Förskollärarens roll blir viktig i barns lek, men vilken roll som förskolläraren intar i leken påverkar barns möjlighet till lärande (Öhman 2011). Författaren lyfter vidare att det är viktigt som förskollärare att kunna inta olika roller i barns lek, som för leken framåt om det är något som barn behöver hjälp med. Att barn ständigt söker meningsfulla handlingar som vuxna gör, är något som Arnér (2009) lyfter. Förskollärarens roll blir viktigt i barns lärande och utveckling och det blir förskollärarens ansvar att ta vara på barns upptäckter, men huruvida förskollärarna väljer att inta en aktiv roll i barns lek är i hög grad upp till de själva menar Arnér (2009).

Att barn tillsammans med förskollärare får möjlighet att leka och lära tillsammans är dock emellertid inte givet. Problemet som att förskollärare står och kommunicerar med varandra, istället för att vara delaktiga i barns lek, lyfts i en relativt gammal studie av Åm (1986) och vi vill i den här studien ta reda på vilken roll förskollärare intar när barn är utomhus. Vi vill få kunskap om vilka risker förskollärare bedömer att det finns vid utelek och vilka lärtillfällen som ges och tas tillvara på. Utifrån våra tidigare VFU erfarenheter har vi observerat att förskollärare vid utevistelse inte närvarar på samma sätt som de gör i barns lek inomhus. Vi har noterat att förskollärare vid utomhusvistelse ofta står utanför det barn gör och istället samtalar med varandra. Mot denna bakgrund anser vi att det är intressant att undersöka vad förskollärare gör när barn leker utomhus. De roller som förskollärarna har i dessa lägen är diffusa. Vi uppfattar det som problematiskt eftersom det lätt kan skapa en felaktig bild av vad förskollärarna verkligen gör.

## 1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att få kunskap om vilka roller förskollärare intar vid barns utelek utifrån vilka risker och lärtillfällen förskollärare ser med barns utelek.

- Vilka roller intar förskollärare i barns utelek?
- Hur kan förskollärares roller vid barns utelek förstås i relation till hur de bedömer risker och lärtillfällen i barns utelek?

## 2. Bakgrund

I följande kapitel kommer tidigare forskning att presenteras. Begrepp som är relevanta presenteras för att ge en förståelse för hur vi placerar in vår studie i forskningsfältet. Kapitlet avslutas med att vi presenterar det teoretiska perspektivet som studien grundar sig i.

### 2.1 Tidigare forskning

#### 2.1.1 Förskollärarens roll

Förskolläraren har en ledarroll i arbetslaget och ansvarar för barns utbildning. Det innebär en roll där förskolläraren behöver hitta en balans där varje barn ska få möjlighet att påverka verksamheten i förskolan samtidigt som utbildningen ska anpassas efter barngruppens behov och önskemål (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér 2015). Samspelet mellan barn och förskollärare i utomhusmiljön är givande på många olika sätt. Blanchet-Cohen & Elliot (2011) menar att en tydlig aspekt som ökade när förskollärare närvarade i barnens utevistelse var förskollärarnas engagemang för barnen och utforskandet tillsammans med dem. I studien framkommer det att förskollärarna skapar fler lärtillfällen utomhus än inomhus som uppskattas av barn. Vidare menar förskollärarna i studien att det sker mer samlärande mellan barn och förskollärare i utemiljöer än inomhus (a.a. 2011). Muela, Larrea, Nekane och Barandiaran (2019) menar att utemiljön är trivsam för barn eftersom barn ges mer utrymme med förskollärarna att vara fysiskt aktiva. Barns utforskande tillsammans med förskollärarna blir mer utmanande för barnen än om de utforskar på egen hand samt att tryggheten för dem kan öka i dessa situationer. Detta belyser även Cordiano med flera (2019) som skriver att förskollärarnas interaktion med barn i utomhusleken ökar barns fysiska aktivitet och rörelseförmåga.

Wishart och Rouse (2019) belyser att förskollärares närvaro i barns utevistelse påverkar barns aktivitet, men det är svårt att veta hur närvaron påverkar barn och deras val av aktiviteter. Både Wishart och Rouse (2019) och Blanchet-Cohen och Elliot (2011) menar att förskollärarna avgör när utevistelsen ska ske och hur ofta barn ska få möjlighet till utelek samt hur den sker i förhållande till säkerhet och vilka risker som kan finnas. Tidigare forskning påvisar även att utemiljön inte är anpassad efter barn och deras behov utan utgår efter vuxnas preferenser och riskanalyser (a.a. 2011; a.a. 2019).

Förskollärarna i Blanchet-Cohen och Elliots (2011) undersökning menar samtidigt att de interaktioner som sker mellan barnen och förskollärare utomhus är lugnare och inte lika hektiskt som de inomhus. I tidigare forskning hävdas det att utemiljöer bör ses som en extra pedagog i det pedagogiska sammanhanget och denna faktor underlättar lek, lärande och barns utveckling i ett helhetsperspektiv (Muela m.fl. 2019). Norödahl och Jóhannesson (2016) beskriver att det synsätt som förskollärare har är viktigt för vilken roll de intar. Förskollärare behöver se omgivningen som en möjlighet att introducera barn till nya fenomen och att vara en aktiv och närvarande förskollärare är viktigt (a.a. 2016).

Öhman (2011) menar att det är viktigt att anpassa sin roll efter barns lek för att se om de behöver hjälp med lekmaterial, om de behöver råd för att föra leken vidare eller erbjuda

sin hjälp om barnen vill ha den. Som förskollärare krävs det att man intar en roll där barn får stöd med att komma igång med en lek eller aktivitet och ge dem rätt verktyg för en fungerande lek. Förskollärarens roll är central i den bemärkning att man är en förebild för barn och därför blir det viktigt att visa för dem att alla människor exempelvis kan vara starka, svaga eller rädda (a.a. 2011).

### **2.1.2 Aktiv roll**

Förskollärarna i Norðdahls och Jóhannessons (2016) studie menar att de får en annan möjlighet i utomhusmiljön att vara aktiva i det som barnen gör och arrangera lekar och aktiviteter där de involveras och får vara delaktiga. Författarna belyser även att en aktiv roll i verksamheten är centralt för att barn ska få ökade kunskaper inom olika områden. I undersökningen framkom det även att förskollärare behöver inta en aktiv roll som uppmuntrar barn till fysiska aktiviteter för att utmana dem vidare och låta dem utforska sådant som kan anses vara riskfyllt (a.a. 2016). Tandon, Hassairi, Soderberg och Joseph (2020) menar att fysisk aktivitet är något som utvecklar barns grovmotorik och är viktig för deras generella utveckling. Barns självförtroende och olika färdigheter, såsom att lära sig planera och fokusera, ökar genom att vara fysiskt aktiv (a.a. 2020). Ihmeidehs och Al-Qaryoutis (2016) forskning påvisar även att vissa förskollärare intar en mer aktiv roll när de planerar lekar och dyligt för barnen vid utevistelsen och engagerar sig i dessa aktiviteter. Förskollärarna beskrivs vidare ta sig an en aktiv roll där de hjälper barnen att ta fram material men att de sedan avstår från leken och att inta en aktiv roll (a.a. 2016). Utemiljön är viktig för barn och att den är anpassad efter deras rörelsebehov. Därför är det viktigt att förskollärarna intar en aktiv roll i barns lek (Tsuda m.fl. 2020).

### **2.1.3 Observerande roll**

Altun (2018) beskriver att i den observerande rollen observerar förskollärare det som barn gör och kan kliva in i leken om det behövs på grund av exempelvis en konflikt mellan barnen. Författaren förklarar även att om förskolläraren har intagit en observerande roll, kan de gå in i leken en kortare stund för att styra upp leken om de uppfattar att leken inte är lämplig eller fördelaktig (a.a. 2018). Ihmeidehs och Al-Qaryoutis (2016) forskning påvisar att den observerande rollen är den roll som flest förskollärare intar. Författarna belyser att förskollärarna i deras studie oftast intar den observerande rollen i barnens utevistelse och att förskollärarna observerar de områden som ses som problematiska mer än de områden som anses vara lugnare. Författarna beskriver den observerande rollen även som avvaktande och att förskollärarna kliver in i leken först när ett problem uppstår mellan barnen (a.a. 2016). När barn tillåts leka fritt förekommer det ofta mer fysisk aktivitet i den typen av lek än vad det gör i antingen den planerade eller strukturerade leken (Tandon m.fl. 2020).

### **2.1.4 Medlekare/Lekkamrat**

En medlekande förskollärare leker tillsammans med barn som en lekkamrat och är med på deras villkor (Altun 2018). Genom att inta en medlekande roll eller en deltagande roll får förskolläraren möjlighet att lära känna barnen och deras attribut. Förskolläraren får också chans i rollen som medlekare att inta en ledarroll och genom leken introducera nya kunskaper och erfarenheter för barnen (a.a. 2018). Tandon med flera (2020) lyfter att de som är runt barn är viktiga komponenter till exempel vårdnadshavare och förskollärare

då dessa är förebilder för barnen på förskolan. Det är även viktigt att förskolans miljöer är utvecklade för att barnen ska kunna vara fysisk aktiva i vardagen (a.a. 2020). Ihmeideh och Al-Qaryouti (2016) beskriver att det endast är en tredjedel av de förskollärare som deltar i studien som fortsätter vara aktiva tillsammans med barnen när de hjälpts åt med materialet som behövs till barnens lek. Resterande förskollärare tar ett steg tillbaka och intar en observerande, avvaktande roll (a.a. 2016).

### **2.1.5 Omsorgsroll**

Läroplanen för förskolan (2018) skriver att omsorgen i förskolan har en viktig roll i barns utveckling och att förskollärarna ska ha omsorgsroll i förskolan för att barnen ska känna trygghet och stärkas i sin självkänsla. Förskollärarna/arbetslaget ska också arbeta för att miljön är tillgänglig för exempelvis omsorg, lek och rörelse (Skolverket 2018). Enligt Bussey och Hill (2017) definieras omsorg som något som sker vid exempelvis blöjbyten, matsituationer och påklädnad. Omsorg är något som stärks genom att det finns en läroplan som följs i förskolan. Sådan omsorg skapar i sin tur tillfällen och möjligheter för barn att lära sig livslånga förmågor (a.a. 2017).

### **2.1.6 Risker och riskfylld lek**

Barn i dagens samhälle skyddas från många risker som tidigare generationer upplevt som spännande, roligt och något som gav dem självförtroende. Leken är även pulshöjande och något som kan göra fysisk skada (Brussoni m.fl. 2015; Brussoni, Olsen, Pike & Sleet 2012; Harper & Obee 2021).

Brussoni med flera (2015) menar att risker är något positivt men att förskollärare idag ser risker som något negativt och farligt. Vidare visar tidigare studier på att riskfylld, ostrukturerad och oövervakad lek, kan vara positiv för barns utveckling av omdömesförmåga, kreativitet och självförtroende (Brussoni m.fl. 2012; Harper & Obee 2021). Dock innebär inte riskfylld lek endast fysisk skada utan även känslomässig och psykisk skada (Brussoni m.fl. 2015; Harper & Obee 2021). Författarna anser att riskfylld lek är något som barnen måste få testa och prova själva för att se vad de klarar av. Vidare menar författarna att den riskfyllda leken som en nödvändig komponent i barns hälsosamma utveckling och är främjande för barns sociala-, fysiska- och mentala hälsa (a.a. 2015; a.a. 2021). Barn behöver även riskfyllda lekar och aktiviteter eftersom det leder till en ökad förmåga att förstå risker som kan uppstå för andra men också för sig själv (Brussoni m.fl. 2012).

Jensen (2013) definierar lek genom tre olika aspekter där han menar att lek ska vara rolig och lustfylld, frivillig och spontan samt att det är en företeelse där medel/process dominerar över mål/produkt. Hansen Sandseter (2007) definierar att riskfylld lek har sex olika kategorier: höjd, hastighet, verktyg, farliga element, hårdhänt lek samt platser där barn kan försvinna. Exempel på dessa är klättring, cykling, pinnar och vassa föremål, klippor, eld och sjöar samt platser som besöks vid utflykter som inte har något staket. Riskfylld lek definieras som något som utmanar barn till gränsen av sina individuella förmågor (a.a. 2007).

### **2.1.7 Lärtilfällen**



För att lärtillfällen ska uppstå behöver barn bland annat få utforska, uppleva och gestalta det som finns i deras omvärld, vilket innebär att de behöver få möjlighet att prova olika material och tillvägagångssätt. Lärande är något som sker hela tiden och hela dagen som barn är på förskolan. Därför är det viktigt att alla vuxna i förskolan samverkar för att skapa så bra lärtillfällen som möjligt för alla barn (Skolverket 2018). Harper och Obee (2021) menar att utemiljön skapas för att undvika onödiga risker istället för att stödja barn i deras motoriska utveckling. Vidare lyfte Olsen (2013) i sin artikel att lek utomhus förbättrar kommunikationen, uppmuntrar till att undersöka och upptäcka miljön. Uteleken ses även enligt författaren som en möjlighet till att fostra barn eftersom utemiljön hjälper dem att upptäcka risker, möjligheter och faror med att vara ute. Olsen (2013) belyser även vikten av utomhuslekens möjligheter för att nå läroplansmålen. När barn engagerar sig i naturlig och dramatisk lek får de möjlighet att upptäcka naturen och dess material. Barn får sedan chans att använda det materialet som de har hittat i skogen, som byggmaterial för att bygga exempelvis kojor. Uteleken skapar möjligheter för barn att springa, hoppa och klättra i och med att det finns stora ytor utomhus. Förutsättningar att aktivera barns rörelse med hjälp av musik ökar dessutom i utomhusmiljön (a.a. 2013). Sugiyama, Okely, Masters och Moore (2012) menar att förskolan är en viktig miljö för yngre, då barnen genom förskolans upplägg får chans att röra på sig. Vidare belyser författarna att pedagogerna ibland kan behöva vara delaktiga för att inkludera de mer stillasittande barnen i de fysiska aktiviteterna (a.a. 2012).

## 2.2 Val av teoretiskt perspektiv

Studien utgår från ett hermeneutiskt perspektiv. Hermeneutiken har sin utgångspunkt i tolkningar av texter och används ofta för att förstå de olika avsikter och meningsskapande som sker. Inom hermeneutiken försöker man förstå hur en företeelse kan förstås och vilken påverkan det kan få för just den här individen eller en viss grupp människor. Teorin är ute efter att försöka förstå mer komplicerade sammanhang och inte sådant som kan ses som sann kunskap. Det hermeneutiska perspektivet valdes eftersom studien handlade om att förstå förskollärares upplevelser av de roller som de intar i barns utomhuslek och hur de uppfattar dessa roller (Westlund 2019). För att förstå helheten måste vi förstå delen och vice versa vilket Andreasson och Johansson (2020) beskriver som den hermeneutiska cirkeln. Ödman (2016) menar att vi behöver en helhet för att kunna förstå delen vilket gör att har vi bara delen så får vi inte en färdig förståelse. Därför blir delarna viktiga för att förstå helheten och helheten och delen är beroende utav varandra, utan någon helhet eller del finns varken eller. Delen och helheten kan vara otydlig bitvis när en text läses men enligt Ödman (2016) skapar vi oss en bild av innehållet under tiden vi bearbetar innehållet och skapar en helhet av alla delar mot slutet av läsningen. Andersson (2014) menar att den hermeneutiska cirkeln handlar om en konstant rörelse mellan förståelsen av olika delar och förståelsen för helheten som delarna bildar. När vi får en ökad förståelse för delarna och får en tydligare bild av helheten bidrar det till en ny förståelse för delarna och helheten vilket sätter delarna i ett nytt ljus (a.a. 2014).

I studien bidrar tidigare forskning, intervjuvar, vad förskollärare säger om sig själv och sina kollegor samt om utemiljön sammantaget till att bilda en större helhet. Exempelvis vem förskolläraren får vara i sitt arbetslag i förhållande till vem/vilka man arbetar med och vilken syn kollegor har på de roller som kan intas som förskollärare. Förskolans utemiljö är en del som tillsammans med förskolläraren och hens syn på roller bildar en

helhet eftersom förskolläraren anpassar sina roller utefter de risker och lärtillfällen som finns i utemiljön på förskolan. En annan helhet som bildas av två delar är intervjusvaren och tidigare forskning. Delarna sätts i relation till varandra för att bilda en helhet och de två delarna kan tillsammans bilda en enhet som får mening i förskolans kontext. De olika delarna som tillsammans bildar en helhet, tidigare forskning, intervjusvar, synen på roller, förskollärarna, förskolan och utemiljön, kan appliceras på förskolan för att verksamheten ska utvecklas vidare.

Förförståelse och kontext är två begrepp som används inom hermeneutiken för att tolka och förstå innebörd eller underliggande information i någons berättelse (Andreasson & Johansson 2020). Förförståelse är en viktig och central del i hermeneutiken, vilket behövs för att vi ska kunna förstå det dolda budskapet som förskollärarna kan ha. Begreppet förförståelse har till syfte att förstå den direkta kunskapen till skillnad från empiriska fakta. Människan får sin förförståelse genom olika erfarenheter som bidrar till de olika värderingar som vi skapar och har. Hur vi skapar oss förförståelse är en viktig faktor i förhållande till hur hermeneutiken anser att kunskap erfars. Däremot ska förförståelsen ses som en felkälla inom hermeneutiken eftersom förförståelsen kan påverka erhållandet av ny kunskap (Andreasson & Johansson 2020). Inom hermeneutiken används begreppet kontext vilket enligt Nationalencyklopedin (u.å.) innebär att sätta in något i ett sammanhang. I studien sätts intervjusvaren in i en kontext, i detta fall till tidigare forskning och i relation till de olika intervjusvaren.

Det finns även ett intresse att komma så nära förskollärares upplevelser av omvärlden som möjligt och att se hur de upplever olika aspekter ur förskollärarnas perspektiv (Denscombe 2018). Genom att göra kvalitativa intervjuer kommer vi nära intervjupersonernas perspektiv och aspekter på våra forskningsfrågor och får möjlighet att utifrån förskollärarnas syn få en bild av hur de intar sina roller och hur det sker i relation till hur de ser på risker och lärtillfällen. Vi kan även genom att utgå ifrån förskollärarnas perspektiv och förståelse, tolka det som de säger och gå på djupet kring deras svar på intervjufrågorna. Vår förförståelse om förskolan kan påverka hur vi tolkar svaren som förskollärarna ger, vilket kan ge en annan förståelse än om vi inte hade haft den erfarenheten som vi har av förskolan.

## 3. Metod

Nedan kommer metodvalet att presenteras med utgångspunkt i intervjuer. Urvalet av intervjupersonerna, hur genomförandet av insamlingen av resultatet gjordes, bearbetning och analys av resultatet och de etiska ställningstaganden som har gjorts kommer att presenteras.

### 3.1 Val av metod

Vi valde att använda oss av en kvalitativ metod, eftersom vi ville undersöka upplevelser som förskollärare har kring roller, vi valde att genomföra intervjuer för att få förskollärares syn på roller. Därför valde vi att genomföra semistrukturerade intervjuer, för att få innehållsrika svar som kunde ge en förståelse till hur förskollärare ser på sina roller i uteleken. Vi hade förförståelse i att vår studie troligen inte kunde generaliseras över en större grupp, utan snarare bli en del i helheten utifrån en förskolekontext (Denscombe 2018).

Som val av insamlingsmetod valde vi intervjuer, vi valde intervjuer för att få förskollärarnas syn på roller, risker och lärtillfällen utifrån deras bedömning. Denscombe (2018) skriver att intervjuer är lämpliga att använda vid småskaliga studier. Intervjuer utgår från att utforska komplexa fenomen som exempelvis åsikter, uppfattningar och erfarenheter. I studien valdes denna metod eftersom syftet var att undersöka förskollärares åsikter, uppfattningar och erfarenheter om roller, risker och lärtillfällen i barns utelek (Denscombe 2018). Vi valde att genomföra våra intervjuer semistrukturerade. Vi valde semistrukturerade intervjuer för att få svar på syftet och frågeställningar i studien, då frågorna redan är förutbestämda (se bilaga 1). Vi valde även att ha semistrukturerade intervjuer, eftersom det då ges möjlighet att anpassa följdfrågorna (Denscombe 2018). Vi valde denna metod för att det gav oss möjlighet att vara flexibla under intervjun och inte utgå ifrån en förutbestämd mall. Det gjorde att informanterna kunde uppleva intervjun som mer avslappnad och att det inte fanns något rätt eller fel svar. När semistrukturerade intervjuer valdes, möjliggjorde det att fokus kunde ligga på det som informanten sade, snarare än vilka förväntningar som vi hade på informanterna. Enligt Denscombe (2018) kan man vid semistrukturerade intervjuer ändra frågorna så länge studien är igång, vilket skapade en öppning för oss att anpassa följdfrågorna utefter det som framkom under intervjun. Det gav oss alternativet att ändra de följdfrågor som vi hade tänkt skulle kunna vara användbara (a.a. 2018).

### 3.2 Urval

I studien intervjuades sex olika förskollärare som arbetar på fyra olika arbetsplatser och intervjuerna genomfördes på en avskild plats på varje förskola. Valet att intervjua sex olika förskollärare grundade sig i att det upplevdes relevant att intervjua sex förskollärare i förhållande till undersökningens storlek. De sex förskollärare som vi valde att intervjua arbetade med olika åldersgrupper och hade olika lång erfarenhet av att vara förskollärare samt hade inte arbetat på samma avdelning. Vi ville ha förskollärare som hade olika erfarenhet och som arbetat olika länge på sin nuvarande arbetsplats. Urvalet i studien är subjektivt, där informanterna valdes efter deras relevans för det som undersöks och efter den kunskap som de har om ämnet. Vi valde förskollärare som vi tidigare varit i kontakt med eller som vi visste hade kunskap inom förskolans praktik. Detta för att få relevanta

svar i förhållande till studiens syfte, då förskollärarna är valda efter våra erfarenheter om deras kunnande. En fördel med subjektiva urval är att vi sparade tid på att hitta förskollärare som ville delta i vår studie, samt att vi visste att de hade den kompetens som vi efterfrågade baserat på studiens undersökningsområde. Alla förskollärare har fått fingerade namn för att de ska hållas anonyma och dessa namn är: Elin, Ines, Linnéa, Lovisa, Niklas och Susanne. För en mer ingående beskrivning av förskollärarna (se bilaga två).

### 3.3 Genomförande

Innan intervjuerna planerades och genomfördes skickades det, i ett första urval, ut ett missiv (se bilaga 3) till fyra förskollärare på fyra olika förskolor och deras rektorer (se bilaga 4). Missivet innehöll syftet med intervjun, i vilket syfte intervjun skulle användas i och en sammanfattning av Vetenskapsrådets etiska principer (2017). Förskollärarna informerades i missivet att intervjun skulle behövas spelas in. Denscombe (2018) belyser att ljudinspelningar gör det lättare att transkribera den insamlade empirin eftersom det kan lyssnas på flera gånger och därmed ger transkriberingen högre trovärdighet. När förskollärarna tackat ja till intervjun fick de komma med förslag på tider för intervjun som passade deras verksamhet för att intervjun inte skulle störa den dagliga verksamheten mer än nödvändigt. När två intervjuer var genomförda upptäckte vi att intervjuerna blev kortare än förväntat vilket gjorde att vi valde att utöka till sex förskollärare, vilket blev vårt andra urval. Missivet skickades även ut till dessa förskollärare och deras rektorer för att alla berörda förskollärare och rektorer skulle få den information som de har rätt till vid sådana undersökningar.

Anledningen till att vi valde att intervjua fler förskollärare, utöver längden på de första intervjuerna, var att vi ville ha förskollärare som arbetade med barn i olika åldrar för att se om förskollärarnas synsätt skilde sig beroende på vilken ålder de arbetade med. Vi fick även intervjuer inställda så vi behövde se oss om efter fler förskollärare. Vi kom i kontakt med en rektor som rekommenderade en förskollärare och gav våra kontaktuppgifter till både den rekommenderade förskolläraren och den manliga som vi efterfrågade, som skulle höra av sig till oss vid intresse. Vi ville även ha en förskollärare som arbetade på en yngrebarnsavdelning. Den enda förskolläraren som vi fick kontakt med som arbetar på en småbarnsavdelning fick genom den första intervjun vi gjorde vilket innebar att de två arbetade på samma förskola men de har aldrig arbetat tillsammans och har arbetat olika länge.

Under intervjuerna deltog en informant och vi studenter. En av oss ansvarade för tekniken under intervjun och en ansvarade för att genomföra intervjusamtalet med informanten. Vi valde att genomföra personliga intervjuer för att få en helhet av informanterna och deras icke-verbala och verbala uttryck (Denscombe 2018). I studien genomfördes det personliga intervjuer eftersom studien utgår ifrån att ta reda på hur en viss person ser på problemen som presenterats i frågeställningarna. Intervjuguiden innehöll frågor kring ett specifikt tema som varje informant fick att ta del av. Frågorna som ställdes var förutbestämda för att informanterna skulle kunna ge sin bild av intervjufrågorna. Frågorna var öppna frågor för att inte få "ja" eller "nej" frågor. Dock anpassades frågorna för att kunna följa informantens intresse. Det är även viktigt att informanterna informeras om vad syftet med studien är och att intervjun hölls på ett

sådant sätt för att ta del av informantens erfarenheter och upplevelse och att vi inte var där för att bedöma vad som är rätt eller fel (Back & Berterö 2019).

### 3.4 Bearbetning och analys

Studien utgick från hermeneutiken vilket handlar om att tolka, förstå och förmedla. I analysen av transkriberingen tolkades svaren utifrån det som sades men också sådant som kan vara dolt i det som förskollärarna säger. För att undersöka syftet och frågeställningarna skapades intervjufrågor baserat på innehållet i syftet och frågeställningarna och utifrån delarna roller, risker och lärtillfällen. Denna uppdelning av intervjufrågorna gjordes för att frågorna skulle bli tydliga och enkla att förstå. Utifrån en hermeneutisk analys skapades olika delar: roller, risker och lärtillfällen. Där kunde svaren förstås utifrån en underliggande mening, även om det inte sades uttryckligen från informanterna. Intervjusvaren gav oss möjlighet att kategorisera svaren i olika kategorier som roller, risker och lärtillfällen. Vi belyste även sådant som vi såg som fördelar och nackdelar med förskollärarnas roller och hur de såg på risker och lärtillfällen utifrån olika roller i förhållande till de för- och nackdelar som tidigare forskning tidigare belyst och ställt dem mot varandra. I fördelarna och nackdelarna har vi försökt se och tolka det som kan ligga till grund för det som förskollärarna säger och hitta det som ligger på djupet som förskollärarna inte vill säga.

Vi har lyssnat och läst de transkriberade intervjuerna med en medvetenhet om att det kan finnas dolda budskap i förskollärarnas svar utifrån den förförståelse de har kring ämnet och letat underliggande faktorer till deras utlåtande. Genom att ha en förförståelse av hur rollerna som förskollärare intar kan synas i förskoleverksamheten tolkas materialet utifrån vår förförståelse, tidigare erfarenheter och kunskaper. I studien är förskollärarna en del som ska sättas in i en helhet, för att kunna tolka och förstå resultatet. Varje informant och dennes intervju svar blir en del av studiens helhet, som skapas av all insamlad empiri för att få ett mer generaliserbart resultat (Westlund 2019).

Det har krävts en detaljerad granskning av det transkriberade intervjumaterialet för att få en så trovärdig analys som möjligt samt för att få en klarare bild i vem som säger vad och att se hur materialet kan kategoriseras (Andreasson & Johansson 2020). Därefter kategoriserades intervjusvaren i tabeller, för att vi tydligare skulle kunna urskilja likheter och skillnader i de svar som informanterna gav. Materialet har bearbetats genom att vi analyserat vilka roller förskollärare intar vid barns utelek, utifrån vilka fördelar och nackdelar de ser med att inta vissa roller i förhållande till risker och lärtillfällen i barns utelek, i enlighet med tabellen nedan.

Roller	Risker	Lärtillfällen
Aktiv roll		
Observerande roll		
Omsorgsroll		

Genom detta sätt att analysera blev det lättare att jämföra och se likheter och skillnader i det som förskollärarna sade och att sortera upp svaren och sammanställa resultatet.

### 3.5 Etiska ställningstaganden

För att studien ska genomföras på ett korrekt och vetenskapligt sätt har vi följt de forskningsetiska principerna som Björkdahl Ordell (2007) belyser. Dessa är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Informationskravet handlar om att informera intervjupersonen om vilket syfte studien har. Informationskravet uppfylls genom att informanten får vetskap om studiens syfte, vilka villkor intervjun kommer att ske på samt hur den insamlade empirin kommer att användas innan intervjun påbörjas. Samtyckeskravet innebär att intervjupersonen får vetskap om att hen har rätt att bestämma själv över sin medverkan i studien och kan avbryta studien om hen önskar det. Intervjupersonen får förklarat för sig om sina rättigheter i studien innan intervjun börjar och får samtycka till sin medverkan och med vetskapen om att hen kan ändra sitt samtycke när som under intervjuens gång. För att minimera risken att informanten skulle känna sig utpekad placerade sig studenterna inte mitt emot informanten. Studenterna gav även respons på det som informanten sade under intervjun. Konfidentialitetskravet syftar till uppgifter om medverkande personer är konfidentiella. Alla eventuella faktorer som kan kopplas till en person eller plats har fått nya namn för att allt som kan ska hållas anonymt. Konfidentialitetskravet uppfylls även genom att de uppgifter och data som samlas in förvaras oåtkomligt för obehöriga. Nyttjandekravet innebär att det insamlade materialet inte får användas utanför forskningens ändamål. Nyttjandekravet uppfylls genom att det insamlade materialet endast används till uppsatsens syfte och inte till något annat som intervjupersonen inte godkänt eller blivit informerad om (Björkdahl Ordell 2007).

## 4. Resultat

Resultatet kommer att presenteras utifrån kategorierna roller, risker och lärtillfällen för att få svar på frågeställningarna. Fördelar och nackdelar ställs i relation till roller som lyfts, där fokus ligger på roller och vilka roller förskollärare intar i riskfyllda lekar och lärtillfällen.

### 4.1 Förskollärares syn på roller

Förskollärare som arbetat under en längre tid, lyfter problemet med att förskollärare samlas utomhus och står och pratar med varandra istället för att följa barnen i deras utelek.

Jag är strängt emot det här med pedagoger som flockas ihop och står och snackar. Det är det värsta jag vet man kan liksom säga att vi observerar barnen. Nej det kallar jag inte observation av barnen, utan då följer man barnen. (Lovisa)

Lovisas svar kan ses som att hon är en motståndare till fenomenet där förskollärarna på hennes arbetsplats inte engagerar sig i det som barnen gör. Hon är även kritiskt till hur hennes kollegor observerar barn och menar att man inte gör observationer av barn när man står tillsammans med sina kollegor utan man följer med i det som barnen gör. Det tolkas som att det finns ett problem i hur arbetslaget ser på vad de olika rollerna innebär.

Man kan inta en mycket laid back attityd och stå i sandlådan med sina kollegor och det gör mig skogstokig. Mina kollegor tycker jag är tjatig men det bryr jag inte mig om. (Linnéa)

Linnéas svar kan förstås utifrån att hon ser ett problem med att förskollärare, eller personal överlag, har en alltför avslappnad attityd gentemot barnen när de står och pratar med varandra. Det anses fel och något som hon försöker påverka sina kollegor att inte göra. Fenomenet upplevs i ljuset av att hon inte är nöjd med sina kollegors agerande och att det är något uppfattas påverkar arbetslagets gruppdynamik på ett negativt sätt.

### 4.2 Vilka roller intar förskollärare i barns utevistelse?

Resultatet påvisar att förskollärare intar många olika roller i barns utelek. Utifrån det som informanterna säger om roller i sina intervjusvar har vi kunnat identifiera och sammanställa de två vanligaste rollerna som de beskriver, dessa är den observerande rollen och att inta rollen som lekkamrat. Samtliga förskollärare belyser att de observerar barn i deras utevistelse för att se vilka intressen de har och kan därmed uppmärksamma deras intressen. Flera förskollärare lyfter att de intar en omsorgsroll och Ines berättar att hon tar en pedagogisk roll i barns utelek. I intervjuerna med Lovisa och Elin framgår det att de är aktiva i leken genom att vara en lekkamrat för att stötta barn i deras utelek.

Ines, Linnéa och Lovisa påvisar i intervjun att de tar en aktiv roll genom att ta en "lära ut" roll i barns utelek och menar vidare att de tar en ledarroll i deras utelek för att stötta barnen. Niklas anser att han tar en utmanande roll i barnens utelek för att de ska få utmanas och därmed få en chans att utveckla sina förmågor. Utifrån dessa beskrivna

roller klargör samtliga förskollärare rollens påverkan på barnens utelek. Niklas uttrycker att: *Det beror på situationen man är i. Många gånger så låter man ett barn som man vet behöver extra stöttning, ger man mer utmaning och jag intar en utmanande roll.* Vi tolkar det som att Niklas menar att de roller som förskollärare intar ofta är situationsberoende och påverkas av vilka barn som närvarar vid tillfället. Niklas upplevs vara medveten om barnets olika utvecklingsstadier och de utmaningar och stöd som barn kan behöva från förskollärare i diverse situationer och tillfällen. En sådan medvetenhet kan vara en förutsättning för att kunna anpassa sin roll efter situation.

Genom att inta en lekfull roll, menar förskollärare att deras påverkan på barn blir att de visar mer motivation till att leka utomhus och att lära sig i uteleken. Susanne och Linnéa beskriver att de är förebilder för barn och det är viktigt att veta att den roll de intar påverkar barns syn och upplevelser av utevistelsen eller en lek. Samtliga förskollärare lyfter den aktiva rollen som något positivt i barns utevistelse då barnen tillsammans med förskollärarna lär sig bättre. Utifrån detta lyfter samtliga förskollärare att de intar en lärande roll i barns utelek, både i den fria och den planerade utomhusleken. Förskollärarna lyfter att omsorgsrollens påverkan vid barns utevistelse är att barnen vågar utforska mer i deras fria lek. Samtidigt lyfter de den aktiva rollens vikt i den planerade leken och att stötta de barn som inte vågar ta för sig i den fria leken.

I den observerande rollens påverkan på barns utelek menar Susanne, Linnéa, Lovisa och Niklas att de får lära sig mycket om vad barn har intresse för och att de kan upptäcka eventuella faror samt att de ser om något barn inte är med i leken på riktigt.

Fördelar jag ser med att studera vad barnen gör för någonting är att jag får mer kunskap om deras intresse så jag kan följa dem. Eller se brister, "nej men här måste jag gå in och kanske hjälpa det här barnet mer i leken" så att det inte blir tokigt för barnet. (Lovisa)

Fördelar med att inta en observerande roll är att förskolläraren får en ökad förståelse för barnens intresse och vart de riktar sin uppmärksamhet. Lovisa menar vidare att det är viktigt att om någon ser ett barn som behöver stöttning i leken ska förskolläraren inta en aktiv roll, för att barnet ska få största möjlighet att lyckas i leken.

Utifrån vilken påverkan de olika rollerna har på barn anser förskollärarna att de anpassar rollerna efter hur de ser på exempelvis risker och lärtillfällen. Susanne lyfter att hon väljer bort risker för att det inte ska hända något. Detta motiverar Susanne med att: *vi är ändå här på förskola och det ska inte hända barnen någonting.* Ines uttrycker sig på ett liknande sätt och menar att barnen inte bör leka allt för riskfyllda lekar där de kan skada sig fysiskt eller orsaka psykisk skada hos sina kamrater.

Oj oj alltså det är nog väldigt varierande ibland är jag nog lite beskyddande. Kanske rädd att det händer något och säger stopp för fort än att kanske avvakta och se vad som händer. [...] är nog mer observerande och den här lilla hönsmamman som man säger och lite att nu får ni leka där borta. (Ines)

Ines uttrycker en rädsla för att barnen ska skada sig eller att det ska hända dem något allvarligt. Rädslan visar sig genom hon avslutar lekar innan de blir för farliga och riskfyllda. Hon berättar att hon även kan flytta lekar som anses farliga till en annan



säkrare plats, vilket kan tyda på att hon intar en aktiv roll trots att hon upplevs ha en bakomliggande oro att något ska hända. Ines upplever att hon är mindre tillåtande inomhus än vad hon är utomhus och säger att: *man kanske släpper dem lite mer ute än vad man gör inne under förutsättning att man ser att det fungerar*. Hon säger vidare att hennes roll som förskollärare är lika viktig inomhus som utomhus, även om förutsättningarna är olika i de olika miljöerna. Det framstår som att utemiljön är mer tillåtande för barnen och det de vill göra och att förskollärarens roll kan skilja sig åt beroende på de yttre förutsättningarna som finns på en förskola.

Förskollärarna Linnéa, Lovisa och Ines lyfter att de är tillåtande i den riskfyllda leken genom att de låter barn själva få testa sina gränser och se vad de själva klarar av för att de ska utvecklas. Några förskollärare lyfter samstämmigt med varandra att deras roller anpassas efter vilken situation de befinner sig i och förändras situationen anpassar de sin roll efter den nya situationen. Samtliga förskollärare visar på att i barns utelek är de aktiva, har en omsorgsroll och är närvarande med dem för att de ska känna sig trygga, kunna söka hjälp om det behövs samt för att kunna spinna vidare på eventuella lärtillfällen. Två av förskollärarna tar inte ställning i deras anpassning av roll, då det inte har någon specifik beskrivning av rollen som de intar. Lovisa och Niklas lyfter att de arbetar efter trestegsmetoden som handlar om att barn själva ska konfrontera sina kompisar och att det utsatta barnet ska berätta hur hen känner sig i situationen. Detta med stöd från förskolläraren men att de själva får föra konversationen med det andra barnet.

Jag brukar alltid ha trestegsmetoden i bakhuvudet hela tiden. Den är jätte viktigt och att ge barnen att om något barn gör något taskigt mot dig så måste du säga ifrån, man måste stärka barnen det är barnet som känner sig kränkt att den måste säga ifrån "du putta på mig, det känns inte bra för mig jag vill att du slutar. (Lovisa)

Trestegsmodellen ses som ett hjälpmedel som används för att stärka barn i sig själva om de blir utsatta för något elakt. Det finns en uppfattning om att det är viktigt att stärka barns självkänsla och möjlighet att stå upp för sig själva på egen hand, oavsett om en förskollärare är i närheten eller inte.

#### **4.2.1 Roller i risker utifrån förskollärares perspektiv**

Förskollärarnas roller i risker beskrivs utifrån de risker som de själva definierat, vilket vi återkommer till. Att inta en observerande roll är något som förskollärarna betonar och det är den vanligaste rollen som förskollärare intar i den riskfyllda leken. Det skiljer sig från den rollen som förskollärare intar minst vilket är den stöttande rollen eller den som inte är delaktig. Förskollärarna menar att genom den observerande rollen får barn testa vad de klarar av samtidigt som förskollärarna är närvarande i den riskfyllda leken för att undvika allvarliga skador. Vissa förskollärare beskriver sin roll som medlekare eller lekkamrat, vilket visar på att de är aktiva i barns lek. Lovisa beskriver medlekare som något viktigt: *medlekare är ju viktigt för att kunna liksom starta igång en lek när de inte har någonting att göra*. Förskollärarna berättar att de väljer att vara medlekare för att de inte vill hindra barn i deras riskfyllda lek utan vill att de ska få leka sådana lekar. Förskollärarna väljer därför att vara delaktig i barns riskfyllda lek och vara en lekkamrat/medlekare. Den största skillnaden som lyfts i intervjuerna är att Linnéa menar att hon inte är delaktig i leken på samma sätt som tidigare nämnda förskollärare utan

istället är hon med och stöttar barnen om det behövs. Linnéa intar hellre en observerande roll i barns riskfyllda lekar vilket även Niklas gör, men han ser generellt inte några nackdelar med att vara delaktig i det som barnen gör.

#### 4.2.2 Roller i lärtillfällen utifrån förskollärares perspektiv

Utifrån genomförda intervjuer benämner alla förskollärarna sig som aktiva i deras roll kring lärtillfällen, dock baserar två av dessa förskollärare sina aktiva roller utifrån de planerade aktiviteterna som genomförs, det vill säga där undervisningen är planerad i förväg av förskollärare. Tre förskollärare intar den observerande rollen i barns lärtillfällen utomhus, detta i både de planerade och det spontana lärtillfällen som sker. Elin och Lovisa lyfter att de är medforskare i barns utelek, dock skiljer sig dessa två åt då Elin menar att hon är medforskare i barns planerade lek, medan Lovisa lyfter att hon är medforskare i både den fria leken och i den spontana leken. Linnéa och Niklas lyfter att de är stöttande i barns utelek, både genom att vara närvarande och aktiv, men även genom att vara observerande och berätta för barnen att de finns där om det skulle behövas. Linnéa lyfter detta genom ett konkret exempel: *Vi har haft barn som haft autism som inte förstått heller och då har det varit lika viktigt att vara närvarande och vara där.*

#### 4.3 Risker och definitioner av risker utifrån de roller som förskollärare intar

De medverkande förskollärarna definierar risker och riskfylld lek på olika sätt. Förskollärare Linnea säger att hon definierar riskfylld lek som något som sker när barn skadar sig men att det även kan vara i form av kränkningar. Det kan tolkas som att hon intar en aktiv roll för att förhindra att barn skadar sig allvarligt. Förskollärare Ines och Susanne definierar riskfylld lek på ett liknande sätt och säger att förutom fysisk skada såsom trilla och slag med pinnar så kan barn utsättas för utanförskap och bristande respekt från kamrater i leken. Utifrån denna beskrivning intar förskollärarna en observerande roll. Elin och Niklas definierar riskfylld lek såsom att blodsutgjutelse och skador behöver uppstå på barnen. Lovisa definierar riskfylld lek som något som barn lär sig genom att pröva och anser att barn behöver få prova sig fram för att lära sig vad som är farligt och vilka begränsningar de har. Förskollärarens beskrivning kan tolkas som att hon intar en omsorgsroll utifrån vilka definitioner hon har på risker eftersom barnen får chans att testa riskfyllda lekar, men med förskolläraren närvarande.

Jag tycker det är bra med riskfylld lek, alltså learning by doing. Självklart så vill jag inte att barnen ska klättra upp på taket och vara där uppe och leka men alltså klättra upp i träd 1 m eller 2 m [...] visst man kan ramla ner, man kan slå sig och man kan riva sig på en pinne eller så. Men so what, det är ju så man lär sig var man har sin kropp och vad man har för begränsningar.  
(Lovisa)

En analys av Lovisas uppfattningar om fenomenet riskfylld lek är att hon inte ser att förskollärarna måste stoppa barn från att leka riskfyllda lekar, utan hon ser hellre att barn testar och får träna på att leka sådana lekar. Lovisa menar att hon inte låter barnen göra saker som bedöms som livsfarliga, exempelvis klättra överdrivet högt i träd eller på tak, utan barnen får göra sådant som hon vet att de klarar av, eller sådant där hon kan stå bredvid och stötta dem i deras utforskande, en stöttande omsorgsroll. Alla förskollärare

förutom Elin ser fallrisker som en del av riskfylld lek men det är inte något som Elin lyfter. Förskollärarna menar dessutom att klättring är en faktor i deras definition av riskfylld lek. Klättring är återkommande när förskollärarna beskriver vad som utgör en stor risk för barn i den fria uteleken.

Det finns olika risker beroende på barns ålder. Niklas beskriver att han upplever att det finns fler risker hos de äldre barnen, som är fyra till fem år gamla, än hos yngre barn i åldern ett till två år. Han beskriver risker hos de yngre barnen som färre och att den största risken är att de stoppar något i munnen, men att det är lättare att förhindra en sådan risk.

Vara uppmärksam på ett annat sätt med de små barnen, jobbar man med äldre barn känns det som att riskerna är fler, en personlig åsikt. Hos de yngre barnen är det lättare att de stoppar något i munnen. En ett till tvååring ser vad som händer medan de äldre barnen ser att grinden är öppen och på två, tre sekunder så är de borta och hinner komma en bit. (Niklas)

Riskerna upplevs här varierade beroende på barnens ålder. Riskerna hos de yngre barnen ses inte som lika allvarliga, de äldre förskolebarnen är däremot snabbare i sina handlingar vilket kan medföra större risker. Niklas tolkas inta en större omsorgsroll när han arbetar med de yngre barnen än vad han gör när han arbetar med äldre förskolebarn.

#### **4.3.1 Förskollärares syn på riskfylld lek utifrån antagna roller**

Det framkommer att förskollärarna ser och bemöter riskfylld lek på olika sätt. Elin, Niklas, Ines och Susanne bedömer att det finns en risk att barn utsätts för psykisk skada i riskfylld lek. Det handlar då om utanförskap, avsaknad av hänsyn för varandra och rädsla för lekar men också rädslor gentemot kompisar. Utifrån deras syn på riskfylld lek kan det tolkas som att förskollärarna intar en aktiv roll och en omsorgsroll för att finnas till hands för barnen om de behöver stöttning. Ines belyser särskilt att det förekommer krigslekar på hennes förskola där det även finns barn från krigsdrabbade länder. Hon berättar att detta förhållande skapar en svårighet i huruvida hon ska acceptera sådana lekar. Samtidigt menar Ines att barn har lekt krigslekar i alla tider.

Det här med krigslekar och det vet jag många har olika åsikter om hur långt man ska liksom gå och släppa. Men för mig så känner jag att det viktiga är att vill man leka den leken så okej då ska man få göra det, för det har barn gjort i alla tider. Men det viktiga är att vi måste också ta hänsyn till att vi får barn från krigsdrabbade länder som kan uppleva det här jätteobehagligt som kanske inte de svenska barnen gör på samma sätt, och där tycker jag är jätteviktigt att man respekterar de barnen. (Ines)

Ines belyser att det förekommer olika riskfyllda lekar på hennes förskola. Hon tillåter oftast dessa lekar och leker de en lek som hon anser är vedertagen, väljer hon att flytta leken till en annan plats istället för att avbryta den. Detta kan tolkas som att hon vill låta barnen leka, men att det är viktigt att visa hänsyn till de barn som exempelvis kommer från krigsdrabbade länder och som mår väldigt dåligt av just krig. I och med att Ines väljer att flytta leken och är medveten om vad som sker i den uppfattas hon inta både en aktiv roll vid dessa lekar och en omsorgsroll för att skydda barn som kan utsättas för

obehag. Elin belyser i likhet med Ines att det förekommer krigslekar på hennes förskola och det är något hon tillåter men att hon inte lämnar barnen att leka en sådan lek utan att en vuxen håller sig i närheten och ser vad som händer i barnens lek. Förskollärarna menar att det är viktigt att respektera de barn som kommer från krigsdrabbade länder, detta görs genom att exempelvis leken flyttas eller att barnet, som far illa av krigslekar tas med av förskolläraren till en annan plats. Ines belyser att det är viktigt att de barn som inte är med och leker krigslekar hålls utanför leken om de inte vill delta i den typen av lekar.

Linnea beskriver att hon tycker det är svårt att veta om man ska låta barnen fortsätta med sådant som kan ses som riskfyllt och ger exempel på kastning av pinnar eller fallskador. Det eftersom hennes förskolegård är stor och barnen har en stor yta som de rör sig på som förskollärarna inte kan ha full uppsikt över. Även Ines beskriver att det är svårt att veta hur mycket av riskfyllda lekar man ska tillåta. Baserat på Linnéas och Ines uttryck tolkas de båda in ta en observatörsroll eftersom de är medvetna om risker som finns i det som barn gör men också det som finns runtomkring barnen i form av miljö och annan yttre påverkan.

#### **4.3.2 Fördelar som förskollärare ser med deras roller utifrån riskfylld lek**

Förskollärarna menar att riskfyllda lekar är mer eller mindre accepterat enligt deras åsikt. Linnéa och Lovisa menar att riskfyllda lekar är något barn behöver få ägna sig åt för att de ska uppleva och utveckla förmågan att veta vad de klarar av. Både Linnéa och Lovisa säger att barn förr i tiden utsattes för fler risker och inkluderar sig själva i att de också stötte på olika risker i sin barndom. Det anses positivt med risker för barn så länge de inte utsätts för livsfara eftersom de lär sig mycket av att det finns risker i det som de gör. Linnéa beskriver att hon ser risker även om barnen kan skada sig men hon menar att mindre skada på barnen inte är något som hon ser som en anmärkningsvärd fara i leken. Lovisa förklarar vidare att hon samtidigt vill att barnen ska få leka sina olika lekar ifred utomhus, eftersom hon vill ha kreativa barn. Detta uppfattas som att förskollärarna intar en observerande, omsorgs och aktiv roll i barns riskfyllda lekar.

Elin och Niklas berättar båda att det är tillåtet för barn att leka riskfyllda lekar men att de ser risker som att barn inte får vara med i leken. Hur säger man: *På ett fint sätt, du får vara med sen, alla behöver inte alltid vara med*, undrar Niklas. Ines förklarar att hon ser fördelar med den riskfyllda leken såsom att barnen får göra sig av med energi och röra på sin kropp. Susanne tillåter viss riskfylld lek men utifrån hennes uppfattade omsorgsroll anser hon att vissa riskfyllda lekar som är för farliga inte passar sig på förskolan och när en lek når den nivån så avbryts den.

Alla förskollärare förutom en anser att det finns många positiva utmaningar för barn i deras utövande där det förekommer risker. Elin beskriver att hon vid barns riskfyllda lekar intar en aktiv roll och informerar barnen om de risker som kan finnas vid en lek och menar att man inte vinner något på att hindra barn från att leka lekar som ses som riskfyllda, utan ser det istället som ett tillfälle för barnen att utmanas i det som de gör. Elin menar att man inte kan, som hon uttrycker det, vira in barn i bubbelplast och förtydligar att man inte kan skydda dem från allt. Hon anser att genom att in ta en observerande roll kan hon se sådant som innebär omedelbar fara och göra avbryta sådana lekar. Enligt Linnea bidrar riskfyllda lekar till att barn utmanas och ger exempel på barn

som har sprungit i lekar och skadat sig. Hon menar att allt är farligt om man endast ser det negativa och de risker som finns i det som barnen gör, men då glömmar man fördelarna. Baserat på det som Linnéa berättar intar hon en aktiv roll eftersom hon är medveten om vad barnen gör och de fördelar och nackdelar det finns med riskfyllda lekar. Susanne lyfter att hennes förskolegård består till stor del av skog där barnen utmanas både fysiskt och psykiskt. Detta eftersom det är en varierande miljö som skapar tillfällen för barnen att träna sin motorik men också konflikthantering och andra sociala förmågor. Linnéa belyser att till synes ofarliga lekmaterial kan förstärka risker i barnens lekar. Hon säger vidare att genom att inta en aktiv roll så kan barnen leka mer riskfyllda lekar då förskolläraren är delaktig.

Vissa lekmaterial kan ju förstärka risker att det kan hända olyckor om man tex börjar vifta med innebandyklubbor och pinnar eller kastar stora stenar och så här och sen då, på vår gård som lutar en hel del och vi har cyklar, där finns det risker och där skadar sig barn med jämna mellanrum. (Linnéa)

Även om Linnéa ser risker med det material som barnen har på förskolan, låter hon ändå barnen exempelvis cykla med motiveringen att de tränar på sin motorik, reaktionsförmåga och rumsuppfattning, och att hon har en observerande roll där hon ser vad som händer.

#### **4.3.3 Nackdelar som förskollärare ser med deras roller utifrån riskfylld lek**

Förskollärarna lyfter roller som aktiv roll, observerande roll och omsorgsroll och hur det påverkar deras agerande. Men de lyfter även nackdelar med sina roller i förhållande till barns riskfyllda lek. Alla förskollärare belyser att de anser att det finns psykiska risker med riskfylld lek, Niklas berättar att det regelbundet kommer kommentarer från barnen av typen - *du är inte min kompis* och - *du får inte vara med*, även om Niklas har en aktiv roll i barnens lek är det något de kontinuerligt måste arbeta med. Utifrån Ines perspektiv på de risker som finns med uteleken, beskriver hon de emotionella riskerna då barnen kan finna vissa lekar som obehagliga även om de är tillåtna. Lovisa anser att det är farligt att inte låta barnen få prova på olika lekar och aktiviteter som kan ses som riskfyllda. Hon tycker det är farligt att skydda barnen från allt och att de då lär sig att det alltid finns någon där som skyddar dem från risker och skador: *det farliga är ju egentligen om det finns någon som skyddar dem och ser till att det aldrig händer något* (Lovisa). Utifrån det som Lovisa uttrycker ses det som att hon ser det som en nackdel att inta en för aktiv roll och vara en för aktiv lekkamrat eftersom hon anser att det kan hindra barnens utveckling.

Susanne och Linnéa beskriver utanförskap som en risk. Det finns barn som går vid sidan av riskfyllda lekar och har en önskan att vara med i leken men inte vet hur de ska gå med i leken. I sådana situationer behöver förskolläraren sätta sig in i en lekkamrats roll och stötta barnet i hur man leker och hjälpa barnet förstå hur en riskfylld lek kan se ut. Flera av informanterna lyfter också att de bedömer fysiska skador som en risk i den riskfyllda leken. Pinnar är ett material som flera förskollärare utifrån sin observationsroll ser som ett farlig och hårt material. Lek med pinnar kan bidra till fysisk skada men de kan tillåtas så länge det inte förekommer en uppenbart farlig situation eller lek.

Ines belyser fasta lekmaterial som en förhöjd rutschkana som något som kan göra en lek riskfylld. Hon berättar att om en lek sker på en plats som kan vara farlig för barnen tar hon en aktiv roll i det som de gör och flyttar leken till en annan plats som inte är lika riskfylld för dem att fortsätta sin lek på. Linnéa pratar också om lekmaterial och beskriver att barnen på hennes förskola hypotetiskt skulle kunna använda pinnar och stenar och kasta dessa på förbipasserande eller vara dumma mot varandra och att sådana situationer kan förebyggas om man som förskollärare är aktiv i uteleken. Linnéa menar att när hon inte är närvarande finns det risk att det händer något farligt för barnen som hon inte kan eller hinner förhindra.

Lovisa berättar att hon är positiv till riskfylld lek men att det finns risker på deras stora utegård och att det är svårt att som förskollärare ha översikt över hela gården för att förebygga kränkningar.

Eftersom barnen är utspridda mer ute eftersom vi har en stor gård så finns det många vrån där det kanske ibland är omöjligt att ha uppsikt överallt och då finns ju riskerna att det blir kränkta i olika leksituationer. (Lovisa)

Tolkningen görs att Lovisa tycker det är svårt att hålla koll på alla barn när hon har intagit en observationsroll när barnen leker utomhus, för att gården är stor och det finns många ställen att gömma sig på. Hon menar då att riskerna att barnen blir kränkta ökar. Förskollärarna kan på håll se att barn gör något, men inte vad de gör och kan missa att det är ett barn som blir utsatt för kränkande handlingar.

#### **4.4 Hur förskollärare ser på sina roller utifrån lärtillfällena**

De lärtillfällen som förskollärarna ser med uteleken är att barn tränar på sina motoriska och demokratiska förmågor samt sin språkutveckling. Samtliga förskollärare belyser att de utifrån en observerande roll ser att utemiljön är bra för barns motorik, då de exempelvis får träna sig på att klättra, hoppa och springa. Vidare nämner samtliga förskollärare att uteleken är bra för barn på förskolan genom att de får träna på sina demokratiska förmågor, eftersom de i uteleken tränar på turtagning, visa hänsyn, lära sig olika regler samt att de tränar på att samarbeta med andra. Flera av förskollärarna beskriver att det skapas många olika möjligheter att utveckla diverse sociala förmågor i uteleken. Att barn tränar sina sociala förmågor belyser Linnéa och Lovisa genom att beskriva uteleken som en plats för barn att träna på samspel och att dela på föremål. Ines poängterar att hon, i likhet med Susanne, ser utemiljön som en plats för förskollärarna att inta en observerande roll och låta barn att träna på samarbete och få en ökad förståelse för varandras förmågor och kunskaper.

Det här med turtagning eller samarbete, att man ser några bråkar med spadar att man visar på att kompis hade denna först, vi kan gå och leta upp en annan spade. Det kan ju vara att jag kan visa på att man kan samarbeta om någonting, en kan gunga och den andra kan sätta fart på gungan. (Ines)

Baserat på vad som sägs i citatet ovan anses det viktigt att som förskollärare vara med och visa barn hur man agerar om något går snett eller om en konflikt uppstår. Genom att vara en lekkamrat vill Ines lära barnen hur man kan samarbeta med sina kamrater om det exempelvis inte finns tillräckligt med material till alla. Det tolkas vara viktigt för alla

förskollärare att vara en god förebild för barn men det tar sig uttryck på olika sätt. Susanne och Linnéa uttrycker att de är förebilder för barn medan Ines kan tolkas vara en förebild när hon är en lekkamrat till barnen och visar hur något går till. Det är viktigt att visa barnen hur arbetet med hållbar utveckling är angeläget för att naturen ska finnas kvar. Barnen lär sig också matematik ute. Informanterna nämner att genom att inta en observationsroll får förskollärarna syn på de lärtillfällen som barnen själva skapar. Ett exempel på lärtillfällen som en förskollärare lyfter är exempelvis att barnen räknar hur många saker det finns att välja på eller hur många barn det finns gentemot hur många cyklar det finns.

Vissa förskollärare lyfter att de utgår från barns intresse och att genom observationsrollen få de fram vad de är intresserade av, för att sedan kunna följa dem och deras intresse samt inta en omsorgsroll för att stötta dem i deras lärande. En förskollärare säger: *jag behöver finnas där för att stötta dem i deras lärande och det de är nyfikna på, för finns inte jag där så ser ju inte jag vad dem är nyfikna på, vad som skapar deras intresse* (Lovisa). För att barn ska kunna utveckla alla de ovannämnda sakerna, demokrati, naturkunskap och så vidare, behöver barn även ett språk. Samtliga förskollärare lyfter att i barns utelek utmanas dem i deras språkutveckling.

#### **4.4.1 Fördelar med olika roller i förhållande till lärtillfällen**

Att ha en aktiv roll och vara en lekkamrat i barns utelek ser samtliga förskollärare som en fördel för barns lärtillfällen i uteleken då de menar att genom en aktiv roll i barns fria lek kan förskollärarna ta vara på de lärtillfällen som barnen själva skapar i uteleken. Samtliga förskollärare har en omsorgsroll i barns utevistelse för att ge barnen den stöttning som de behöver för att utvecklas vidare i sitt lärande. Lovisa lyfter den stöttande och aktiva rollen som viktig genom att säga att: *barn lär sig själva av ren utveckling men det blir ju ingen undervisningssituation överhuvudtaget*. Citatet belyser uppfattningen att barn lär sig själva, men samtidigt att de kommer inte vidare i sitt lärande om det inte finns något som stöttar och utmanar dem i deras lärande.

Ines och Elin menar att de inte intar en observerande roll i barns utelek då de hellre väljer att vara delaktiga. Övriga fyra förskollärare betonar däremot att de intar en observerande roll i barns utelek genom de lärtillfällen som de själva skapar. Rollen intas för att se vad barnen egentligen kan och vad de har lärt sig i de planerade undervisningstillfällena som förskollärarna skapar. Förskollärarnas betonar liknande saker och anser att den aktiva rollen, lekkamrat och omsorgsrollen är viktig för barns utveckling i de lärtillfällen som de skapar och som förskollärarna själva skapar. Susanne och Linnéa menar att omsorgsrollen är viktig i stunder där barnen har svårt att starta en lek på egen hand och att både hennes aktiva roll och roll som förskollärare blir extra viktig vid sådana tillfällen. Lovisa ser på stöttning utifrån olika åldrar på barn och belyser att hon anser att desto yngre de är desto mer stöttning behövs. Äldre barn behöver utmanas och stöttas på ett annat sätt än yngre barn, exempelvis genom fler och utmanande frågor medan yngre barn kan behöva emotionell stöttning. Elin ser lite annorlunda på lärtillfällen där hon stöttar och utmanar barnen. Elin ser hur hon har en roll att få barnen i barngruppen att tro på sig själva och att de själva är en bra kompis.

Niklas som arbetar på en förskola där det finns många barn med utländskt ursprung anser att det inte finns några nackdelar med att vara delaktig. Han menar att det är extra viktigt

att ha en aktiv roll när det finns barn med utländskt ursprung eftersom många av dessa barn inte har erfarenhet av vissa situationer eller platser och har därför en rädsla för exempelvis skogen. Niklas betonar särskilt att det är viktigt att lära barnen om hållbar utveckling, hur man behandlar alla lika och ser till att alla lika värde, genom en omsorgsroll. De andra förskollärarna, som arbetar på mer monokulturella förskolor, belyser inte hur skillnader i barns ursprung påverkar deras delaktighet. Niklas däremot menar att barnen på hans förskola behöver mer stöd i svåra situationer och mer stöttning för att inte ta till våld när de diskuterar med varandra. Samstämmigt med Niklas berättar Elin att hon hellre har en aktiv roll än en passiv roll i barnens utelek. Men ibland kan hon inta en observerande roll för att kunna vara nära dem i deras utforskande utan att vara i det. Hon ser inga nackdelar med att vara delaktig i barnens utelek utifrån den aktiva och omsorgsrollen. Ines ser inte heller några nackdelar med den observerande rollen då hon menar att genom den observerande rollen så är hon ändå närvarande och ser vad barnen lär sig.

#### **4.4.2 Nackdelar med olika roller i förhållande till lärtillfällen**

Några förskollärare ser nackdelar i att ha en aktiv roll i barns lek eftersom de menar att förskolläraren kan kliva in i leken och förstöra den, särskilt om de inte först har observerat leken och kliver in och tar över leken. Förskollärarna ser också det som en nackdel med att vara en lekkamrat. Förskollärarna beskriver hur de genom en roll som både aktiv och som lekkamrat kan komma och förstöra leken som barn har skapat utan att det egentligen är meningen. Susanne, Lovisa och Linnéa menar att det finns nackdelar även med den observerande rollen. Lovisa menar att förskolläraren kan ta den observerande rollen för mycket för att den är bekväm att inta. Susanne och Linnéa beskriver i sina intervjuer att barn inte kan skapa lärtillfällen själva och intar förskolläraren den observerande rollen för mycket får barn inte chans att ha några lärtillfällen i uteleken. Susanne lyfter även att hon upplever att hennes närvaro och en aktiv roll kan påverka barns agerande i form av att de blir tillbakadragna eller att de inte vågar spela ut som de gör utan en närvarande förskollärare.

#### **4.5 Sammanfattning av resultat**

Förskollärarnas mest framträdande roll är den observerande rollen. Rollen anses både vara den enklaste att inta samt att den ger förskolläraren chans att få höra vad barn pratar om och vad deras intresse är. Samtliga förskollärare lyfter även att de anpassar sina roller efter de risker och vilka lärtillfällen som finns och som skapas på förskolegården av både barn och andra förskollärare. Alla intervjuade förskollärare ser fördelar med att inta olika roller i barns lek genom att vara aktiv, stöttande och vara en lekkompis samtidigt som de ser nackdelar med att inta roller som delaktig, stöttande och observerande i barns utelek. Alla förskollärare definierar riskfylld lek som något som innebär fysisk skada. De tre förskollärare som arbetat under en längre tid såg också de psykiska riskerna med riskfylld lek och de definierade dessa risker som något som förskollärarna ska skydda barn från. Samtliga förskollärare kunde se att de anpassade sina roller efter de risker som finns på förskolegården och att de sedan utifrån deras bedömning av risker antog dessa roller efter hur situationen ser ut samt vilka barn det är. De lärtillfällen som skapas i uteleken ökar barns motoriska, demokratiska och sociala förmågor och sin språkutveckling genom att förskollärare intar olika roller i barns utelek. Förskollärarna såg fördelar med att inta olika roller i barns utelek och belyser att de får en inblick i



barns egna intressen genom att inta en observerande roll vid barns lek. Genom att inta en aktiv eller en medlekande roll får förskollärarna en större gemenskap med barnen och genom omsorgsrollen får förskollärarna ett ökat samspel med barn.

I tabell 1 och 2 har vi sammanfattat resultaten med utgångspunkt i studiens syfte att få kunskap om vilka roller förskollärare intar vid barns utelek utifrån vilka risker och lärtillfällen förskollärare ser med barns utelek. Vi kopplar här samman de roller som förskollärare intar med hur de bedömer (fördelar i tabell 1 och nackdelar i tabell 2) risker och lärtillfällen i barns utelek.

Tabell 1 Fördelar med de olika roller som förskollärarna lyfter utifrån risker och lärtillfällen:

Roller	Risker	Lärtillfällen
Aktiv roll	Barnen få prova riskfyllda lekar med förskollärarens hjälp	Utmanar barnen vidare kring tidigare erfarenheter
Observerande roll	Barn får träna på riskfyllda saker med en vuxen som ser	Ser barns intresse och kan följa de för att skapa givande planerade undervisningssituationer
Omsorgsroll	Barnen känner stöttning från en vuxen (trygghet)	Stöttar barnet i att komma vidare i sin utveckling och sitt lärande
Lekkamrat	Barnen får prova fler risker genom att förskolläraren är delaktig	Ta tillvara på de lärtillfällen som barnen skapar i utelek, Ser vad barnen gör

Tabell 2 Nackdelar med de olika roller som förskollärarna lyfter utifrån risker och lärtillfällen:

Roller	Risker	Lärtillfällen
Aktiv roll	Förskolläraren kommer in och förstör leken	Förskolläraren tar över barnens egna lärande
Observerande roll	Förskolläraren missar innehåll i leken som kan vara kränkande för barnet	Barnen kan stanna i sitt lärande om de inte har en kompis som är mer kunnig än

		dem själva
Omsorgsroll	Förskollärare kan bli för överbeskyddande över barnen och hindra deras lek	Barn lär sig inte reda ut situationer på egen hand om det alltid finns någon som löser deras problem
Lekkamrat	Det finns en risk när förskollärare gå in i barns lek att de tar över leken och styr den åt ett annat håll än vad barnen önskade när de leker själva	Barnen lär sig inte av varandra på samma sätt när förskollärare intar en roll i barnens lek  Barnens agerande och lekfullhet kan hämmas av förskollärares närvaro i leken

## 5. Diskussion

Resultatdiskussionen har sin grund i en hermeneutisk analys och de dolda budskap och underliggande meningar och syften som kan finnas. Även begreppen förförståelse och kontext, som är en del av hermeneutiken, kommer att användas i analysarbetet. I kapitlet kommer det att genomföras en jämförelse och diskussion mellan de intervjusvar som samlats in och den tidigare forskning som redovisats tidigare i uppsatsen. Efter resultatdiskussionen kommer metoden att diskuteras och belysa sådant som kan ha påverkat studien, implikationer för den pedagogiska verksamheten samt vidare forskning.

### 5.1 Resultatdiskussion

I kapitel fem kommer resultatet att diskuteras utifrån den hermeneutiska cirkeln, del/helhet och förförståelse. Tidigare forskning kommer att jämföras med förskolläraernas svar för att hitta likheter och skillnader.

#### 5.1.1 Förskollärarens roll

Förskollärare påverkar indirekt och direkt barns lek. De intervjuade förskollärarna beskriver att deras roller påverkar barns lekar och innehållet i lekarna både positivt och negativt. De berättar att det är enkelt att råka förstöra en lek som barn leker, om de inte har observerat deras lek tillräckligt mycket innan de stiger in, även om de går in som en lekkamrat. Detta kan förklaras att förskollärarna har, utifrån sina tidigare erfarenheter, klivit in och förstört lekar tidigare, vilket kan kopplas till att de har en förståelse kring hur lätt det är att kliva in och förstöra barns lek. Om leken förstörs kan det också handla om att förskolläraren inte intar rätt roll för det som barn leker och att förskolläraren inte har intagit den observerande rollen tillräckligt länge för att se vad det är som barn leker. Det som förskollärarna lyfter är samstämmigt med den forskning som Wishart och Rouse (2019) gjort som menar att det är svårt att veta hur ens roll påverkar barns lek. Dock beskriver Susanne hur hon märker och upplever att barnen på hennes avdelning blir tillbakadragna och detta kan tolkas som att de inte vill ha med henne i deras lek vilket inte stämmer överens med Wishart och Rouse (2019). Att Susanne upplever att barnen blir tillbakadragna eller inte vågar spela ut i leken kan bero på att hon klivit in i leken för snabbt, eller för att de kan känna sig otrygga i sig själva med en vuxen i närheten. Detta kan göra att barnen inte vågar spela ut i leken, vilket även bidrar till att Susanne kan få en känsla av att barnen inte vill att hon ska vara med. Det kan även handla om att Susanne har varit lekkamrat många gånger med barnen och att hon därmed känner dem så pass bra att hon tydligt ser deras reaktioner och förändringar i beteendet. Att de andra förskollärarna inte lyfter att de märkt någon skillnad i barns beteendemönster skulle kunna bero på att de inte har intagit en aktiv roll eller varit en lekkamrat tillräckligt för att se det som Susanne gör. Det kan också ses som att förskollärarna har olika förförståelse och erfarenheter kring vad som kan hända. Utifrån den hermeneutiska cirkeln kan Susannes erfarenhet tolkas som att hon har en förförståelse om hur barn agerat när hon varit delaktig. När hon sedan kliver in i leken nästa gång, agerade de annorlunda och vill inte att hon ska vara med. Detta skapar en ny förståelse, en ny del i hennes cirkel. Utifrån den hermetiska cirkeln skapar Susanne en ny helhet av situationen och hennes förförståelse och hur barn påverkas av hennes närvaro i deras lek.

Blanchet-Cohen och Elliot (2011) och Wishart och Rouse (2019) menar att förskollärare bestämmer hur lekar få lekas utefter de risker som de ser. Samstämmigt med författarna (a.a. 2011; a.a. 2019) framkommer det i intervjuerna att förskollärarna avgränsar eller väljer att avsluta vissa lekar när de inte anser att leken inte längre är trygg för barn att leka. Å ena sidan att förskollärarna väljer att avbryta lekar som de anser blir för farliga, kan tolkas som att de anser att barn inte har det konsekvenstänk som kan behövas för att se vissa risker i leken. Förskollärarnas förståelse om riskfyllda lekar kan påverka deras synsätt på den typen av lekar och det kan bero på att det någon gång har hänt en olycka eller blivit en följd som förskolläraren inte vill uppleva igen. Å andra sidan kan det också vara motsatsen där det inte har hänt något än men förskolläraren är rädd för vilka följder det kan bli för att det exempelvis ser farligt ut men att det inte nödvändigtvis behöver vara det.

Några förskollärarna beskriver att de istället för att avbryta riskfyllda lekar ibland kan gå med i leken som en lekkamrat för att på så vis kunna styra leken åt en riktning som är trygg för barn. Det kan bero på att de har förståelse och erfarenheter av vad utemiljön och riskfyllda lekar kan bidra med för barns utveckling. Altun (2018) menar att rollen som lekkamrat ger förskollärare möjlighet att både lära känna barnen bättre och styra leken åt det håll som förskollärarna önskar. Det går därmed att se att vissa förskollärare ser fördelarna med säkra riskfyllda lekar medan andra förskollärare inte gör det och väljer att avbryta lekarna. Sättet som förskollärarna beskriver, att de flyttar riskfyllda lekar istället för att avbryta alla lekar som kan ses som riskfyllda, indikerar att de har förförståelse för att riskfyllda lekar inte behöver ses som något dåligt eller farligt. Brussoni med flera (2015) menar som förskollärarna att riskfyllda lekar inte behöver vara något farligt men menar att förskollärare ser risker som något negativ. När förskollärarna väljer att flytta riskfyllda lekar istället för att avbryta dem uppfattas det som att förskollärarna har både positiva och negativa erfarenheter av riskfylld lek. De förskollärare som har mer positiva erfarenheter kan vara de förskollärare som antingen flyttar leken eller väljer att gå med i leken som en lekkamrat och på så vis tillåter barn fortsätta med sin lek under bättre förhållanden.

I lärandesituationer i utemiljön menar förskollärarna att när de intar rollen som lekkamrat i barns lek möjliggör det chansen att tillsammans med dem ta vara på utemiljön och de resurser som naturen ger för att utveckla deras lärande. Muela med flera (2019) belyser att naturen ska ses som en tredje pedagog i barns utveckling och är en del av den helhet som bidrar till barns utveckling och lärande. Förskollärarna upplevs ha viss kunskap om att det är bra med riskfyllda lekar även om de kan vara farliga. Förskollärarna upplever både för- och nackdelar med att gå in i barns lek. Delaktigheten kan bidra till ett vidare lärande hos barnen, men även förstöra leken och på så vis hindra barns lärande av varandra. Förskollärarna tycks alltså ha förförståelsen att deras roll kan påverka barn både positivt och negativt. En förförståelse hos förskollärarna är att de vet vad de behöver göra för att föra leken framåt och skapa lärandesituationer, samtidigt som de är medvetna om att de kan förstöra barns lek och minska barns lärtillfällen av varandra.

I både den egna studien och i tidigare forskning (Tandon m.fl. 2020) framträder förskolläraren vara en förebild och det framkommer särskilt i barns fysiska aktivitet. Susanne och Linnéa menar att om de själva rör sig utomhus kommer barn också att göra detta vilket uppfattas som att de har ett ansvar att vara en förebild för barn och har möjlighet att påverka dem. Det finns en medvetenhet hos Susanne och Linnéa om att

barn ser upp till dem och gör som de gör och att det innebär ett ansvar. Exemplet som förskollärarna lyfter kring fysisk aktivitet kan ses som att det är där som de oftast ser sig som förebilder för barn och inte lika mycket vid andra tillfällen eftersom de inte säger något om det. Att förskollärarna rör sig mer och är aktiva i barns utevistelse framkommer hos flera förskollärare som menar att deras engagemang i det barn gör ökar när de är utomhus med dem som även Blanchet-Cohen och Elliot (2011) belyser i sin forskning. Det finns en medvetenhet hos förskollärarna att deras roll har ett inflytande hos barnen, men de belyser att det är främst i aktiva lekar och aktiviteter vilket kan ses som en del av hela förskollärarens roll.

Forskning har visat att fysisk aktivitet förekommer mer frekvent när verksamheten bedrivs utomhus i jämförelse med inomhus (Cordiano m.fl. 2019; Muela m.fl. 2019; Tandon m.fl. 2020). Några förskollärare menar att orsaken är att barn har större utrymme till rörelse utomhus där de får fler möjligheter att träna på sin motorik. Vi tolkar förskollärarna som att de inte ser de chanser till motorisk träning som kan finnas inomhus. För att synliggöra när barn kan öva på sin motorik i leken inomhus kan förskolläraren gå in i rollen som lekkamrat till dem för att få en förståelse för vad de gör och få syn på de motoriska lärtillfällen som barn själva skapar. Det som förskollärarna tar upp i sina intervjuer kan förstås som att de intar olika roller ute och inne. Inomhus arbetar förskollärarna företrädesvis utifrån en omsorgsroll där de avstyr lekar som kan ses som riskfyllda. En del av förskollärarnas förståelse kan vara kunskapen om att ytan utomhus är större och mer anpassad efter barns behov, medan inomhusmiljön blir en del där barn inte har lika mycket yta att röra sig på. Helheten blir då att förskollärarna väljer att se utemiljön som en fysisk arena och inomhusmiljön som en plats där det sker lugnare lekar. Om förskolläraren istället väljer att utveckla sin förförståelse tillsammans med kollegorna som exempelvis har en annan syn på innemiljön, skapar förskolläraren en ny förförståelse kring innemiljön vilket ger hen en ny tolkning. Genom förskollärarens nya tolkning skapas en ny helhet, vilket kan göra att förförståelse istället blir att förskolläraren ser att båda miljöerna kan användas på liknande sätt.

Ines och Linnéa kan själva ha erfarenhet av att de lekte mer riskfyllda lekar när de var barn och jämför det med hur barn tillåts leka idag när en förskollärare närvarar. Harper och Obee (2020) stödjer det som resultatet visar och har i sin undersökning kommit fram till att barn skyddas från risker som tidigare sågs som roliga för barn och som gav dem självförtroende. Några av de förskollärare som deltog i studien och tidigare forskning (Tandon m.fl. 2020) menar att risker är något som stärker barns självförtroende och är något som de behöver för att utvecklas och växa i sig själva. Hälften av förskollärarna menar vidare att risker är något som bör undvikas och inte är något som barn ska genomgå på förskolan. Det dessa förskollärare menar är en motsats till Brussonis med fleras (2015) forskning som lyfter att risker är positivt men att förskollärare ser motsatsen. En anledning till att förskollärarna anser att risker bör undvikas kan bero på den riskbedömning som förskollärarna gör och vilka olika delar som påverkar den bedömningen. Delarna kan vara vilka barn som finns i barngruppen och på gården men även vilken ålder som barn har.

Utifrån den hermeneutiska cirkeln har förskolläraren en tolkning och förförståelse kring att en förhöjd rutschkana är en plats där barnen kan skada sig. En del är en rädsla kring att barn kan skada sig och en annan del lyfter de fördelar som finns. En annan del är dock att förskolläraren ser det som en plats för barn att träna på exempelvis sin motorik

när de får hänga, gå i stege osv. Tillsammans bildar dessa två en helhet där förskolläraren hela tiden arbetar med en dold underliggande tanke där tanken på vårdnadshavarnas reaktion gör att förskollärarens gamla tolkning och förståelse ligger kvar dold i en tolkning. Förskollärare som anser att risker är bra tolkas ha förståelsen vilka fördelar det finns med att vara aktiv och låta barn prova på sådant som kan ses som riskfyllt. Norðdahl och Jóhannesson (2016) menar att förskollärare behöver se utemiljön som en möjlighet att inta en aktiv roll och introducera nya erfarenheter för barn. De olika erfarenheterna bidrar till att skapa flera olika delar i utemiljön som kan skapa en ny helhetsbild av vad som går att göra i utemiljön.

### **5.1.2 Förskollärares syn på risker**

Harper och Obee (2020) lyfter i likhet med förskollärarna att det kan bli farligt att vara för överbeskyddande av barn och inta en för aktiv roll eller vara aktiv lekkamrat, då de inte själva får testa vad de själva kan och vart deras nivå ligger. En tolkning om varför förskollärare blir överbeskyddande, kan utgå ifrån förskollärarens förståelse om risker och skador. Susanne uttrycker dessutom att hon anser att det inte får hända barnen någonting vilket kan tyda på att det finns något bakomliggande som påverkar hennes beslut, exempelvis att barn kan fara illa av riskfyllda lekar. Forskning styrker förskollärarens rädsla och belyser känslomässiga risker för barnen i riskfyllda lekar (Harper & Obee 2020). Förskolläraren kan ha hamnat i en cirkel där hennes olika förståelser och tolkningar inte upplever risker som något positivt och hon får därmed inte erfara de fördelar som kommer med riskfylld lek. Några av dessa fördelar är utveckling av barns kreativitet och självförtroende (Brussoni, Olsen, Pike & Sleet 2012; Harper & Obee 2020). En annan anledning till att Susanne avstyr riskfyllda lekar kan vara att hon har erfarenhet och skapat sig en förståelse av konsekvenserna som blir om ett barn skadar sig. För att förskolläraren ska få en ny tolkning av riskfylld lek kan Susanne ta hjälp av kollegor som har ett annat synsätt på riskfylld lek och på så vis få en ny förförståelse av utelekens helhet.

Samtliga förskollärare är samstämmiga med Brussoni med flera (2015) och förknippar den riskfyllda leken med fysiska risker. Att barn kan ramla ner om de klättrar i träd, att de inte får springa i skogen med pinnar för de kan ramla och att de kan slå sig vilket leder till att de blöder. De tre förskollärare som jobbat längst definierar även den riskfyllda leken med de psykiska skadorna som kan inträffa i barns utelek. Exempel på dessa är mobbning, utanförskap, känslomässig skada genom att se andra leka krigslekar samt att barn utsätts för kränkningar i leken. En tolkning som kan göras baserat på resultatet är att arbetslivserfarenheter påverkar deras synsätt på risker. Att de som har arbetat en längre tid ser psykiska risker kan bero på den erfarenhet och förförståelse som förskollärarna har kring dessa risker. De som har arbetat en längre tid har längre och troligen större erfarenhet av att vara en lekkamrat till barn och inta en aktiv roll i det som de gör och får därmed en större erfarenhet av vad barn gör och utsätts för i sina lekar. Ihmeideh och Al-Qaryoutis (2016) belyser att flest förskollärare intar en observerande roll och håller koll på de ställen där barn ofta möter olika risker. De förskollärare som arbetat en längre tid har troligen en större förståelse för vad som kan ske vid utsatta platser på förskolegården. Dock kan denna förståelse vara mindre om förskolläraren inte arbetat en längre tid som förskollärare och inte har förförståelse för vilka risker som kan uppstå på förskolegården.

Barns känslor och sociala förmågor kan skadas i uteleken (Brussoni m.fl. 2015; Harper & Obee 2020). Dock nämner några förskollärare i vår studie inte alls de psykiska skadorna med uteleken. Detta kan bero på att förskollärarna inte har några erfarenheter av att barn blivit utsatta psykiskt på deras förskolegårdar. De förskollärarna har en tolkning av att de skador som kan ske utomhus är endast fysiska skador, deras helhet kring skador på utegården är fysiska. Det kan också synas som att förskollärarna inte har en förförståelse och erfarenheter kring risker med uteleken då de är oerfarna eller nya på arbetsplatsen. Däremot finns det förskollärare som menar att det finns psykiska skador som barnen kan utsättas för i uteleken men att det inte går att skydda dem från alla risker. Det uppfattas som att förskollärarna menar att fördelarna med riskfylld lek överväger de risker och skador som kan ske i leken. Enligt Brussonis med fleras (2015) och Harpers och Obees (2020) forskning gör förskollärarna rätt i att låta barn leka riskfyllda lekar. Forskningen menar att fördelarna är fler än nackdelarna när det kommer till barns riskfyllda lek och ser den typen av lek som nödvändig för barns fysiska och mentala hälsa (a.a. 2015; a.a. 2020).

Att barn leker riskfyllda lekar är inget som förskollärarna kan stoppa helt, då det finns risker med allt som barn gör. Stora förskolegårdar omöjliggör full översikt. Förskollärarna kan inte heller, som en av dem uttrycker det, vira in barnen i bubbelplast. Uttrycket uppfattas betyda för förskolläraren att man inte kan skydda barn från allt och alla risker som finns. En dold tanke kan vara att förskollärarna inte vill ta bort riskerna som finns på förskolan, då det är en bra möjlighet för barn att utvecklas. En annan dold förståelse kan vara att förskollärare inte vill göra utevistelsen helt riskfri utan att barn ska få testa på olika aktiviteter och saker utomhus som gör att de utvecklas. En del i förskollärares hermeneutiska cirkel kan vara att de har erfarenheter av att det hänt incidenter tidigare på förskolan och de skadesituationer som då uppstått har inte lett till konsekvenser som orsakat osämja mellan några parter. Genom att den delen där förskolläraren vet att risker finns och den andra delen att riskerna har hanterats efter det, gör att förskollärarens helhets medvetenhet kring riskfylld lek är positiv. Tidigare forskning (Brussoni m.fl. 2015; Harper & Obee 2020) anser att barn måste utsättas för vissa risker för att få möjlighet att testa sina gränser vilket stödjer de intervjuade förskollärarna som menar att barn måste utsättas för risker.

Jensen (2013) definierar lek som rolig och lustfylld. Riskfylld lek beskrivs av Harper och Obee (2020) som spännande och pulshöjande. Samtliga förskollärare definierar riskfylld lek som fysisk skada vilket inte stämmer överens med det som tidigare forskning lyfter. Här kan det ses som att författarna och förskollärarna har olika erfarenheter och tolkningar av riskfylld lek. Detta kan vara för att författarna och förskollärarna har haft olika upplevelser av riskfylld lek, att deras delar skiljer sig åt. Genom att ta del av förskollärarnas del och den tidigare forskningens del, bildas en ny helhet genom genomförandet av vår studie. En dold mening till att förskollärarna är så inriktade på fysisk skada kan vara för att den är synlig genom exempelvis att barn börjar blöda eller att de själva uppmärksammar förskollärarna om sådana skador som de inte ser när det sker. En anledning till att de psykiska skadorna inte lyfts på samma sätt som de fysiska kan vara att psykisk skada inte är lika synlig för blotta ögat som en fysisk skada ofta är. Vidare utifrån vår förförståelse kan den psykiska skadan göra mer "ont" än den fysiska skadan. Ofta går även den fysiska skadan som vid fall över snabbare än den psykiska vid exempelvis mobbning, kränkning och utanförskap.

Utifrån vår förförståelse ses utemiljön som mer acceptabel att leka och utforska i, eftersom förskollärarna vet vilka fördelar det kan bidra till. Ines och Linnéa menar att barn idag skyddas från många av de risker som barn förr i tiden inte skyddades från. Riskfylld lek för barn definierar Hansen Sandseter (2007) som vassa föremål, höjder och hastighet och dessa faktorer är något som Ines och Linnéa tillåter barnen ha i sina lekar. Det kan ses som att de har en förståelse för barns behov av riskfyllda lekar samtidigt som deras förhållningssätt är en del av hur de ser på leken som en komponent av flera olika delar. Brussoni med flera (2012) menar att barn behöver risker och leka riskfyllda lekar, vilket Susanne inte håller med om, hon menar att när barnen är på förskolan är det viktigaste att de inte skadar sig i leken. Det kan handla om att hon har en önskan om att inget barn ska skadas på förskolan eller att hon inte vet hur en vårdnadshavare reagerar om deras barn skadas. Sättet som Susanne uttrycker sig: *vi är ändå här på förskola och det ska inte hända barnen någonting*, behöver inte nödvändigtvis innebära att hon är emot risker överlag utan att det är på förskolan som hon menar att risker inte hör hemma.

### 5.1.3 Förskollärares syn på lärtillfällen

Barn skapar lärtillfällen nästan hela tiden i deras lek. För att ta vara på de lärtillfällen som barn skapar, belyser alla förskollärare i likhet med Sugiyama, Oakley, Masters och Moore (2012) att delaktigheten är viktig för barns lärande och utveckling. Även om förskollärarna i studien menar att delaktighet är viktigt, tolkas det finnas en dold mening där det kan upplevas att förskollärarna tycker att ha en aktiv roll i barns lek är något som är svårt för förskollärarna att balansera. Detta eftersom förskollärarna både belyser fördelar med att ha en aktiv roll i leken samtidigt som de berättar olika nackdelar och negativa följder som den aktiva rollen kan ha. Det kan tolkas som att förskollärarna har en förförståelse kring fördelar och nackdelar med att ha en aktiv roll och är medvetna om sin påverkan i barns lek. Öhman (2011) skriver att förskolläraren ska anpassa sin roll efter barns lek. Detta kan skapa en medvetenhet hos förskollärarna att det är viktigt att anpassa rollen efter det som barn gör. En del i förskollärarnas hermeneutiska cirkel är att förskolläraren tidigare har anpassat sin roll efter vad barn gör i leken, vilket gör att deras förförståelse kring att anpassa rollen efter leken är positiv. Förskollärarnas medvetenhet om vilken påverkan deras roll har kan ha skapats genom att de har varit en lekkamrat till barn, men också genom att intagit en observatörsroll och observerat sina kollegor och fått en ny förståelse för vilka olika roller man kan inta. Det kan bidra till att förskolläraren har skapat en ny tolkning i sin cirkel med hjälp av sina kollegor. Medvetenheten kan också ha skapats genom de olika erfarenheter som förskollärarna skapar sig genom sin yrkesroll.

Några förskollärare lyfter i likhet med Olsen (2013) att genom en aktiv roll i lärtillfällen som barn och förskollärare har tillsammans, förbättras samspelet mellan barn och förskollärare. När förskollärarna väljer att inta en aktiv roll eller vara en lekkamrat kan detta ses som att de har en förförståelse kring vad deras delaktighet i leken kan tillföra barnen i deras utforskande. Det kan också göra att de andra i arbetslaget ser hur dennes kollegor tar sig an olika roller och får ny förståelse för hur man kan agera i de olika rollerna. Detta gör att förskollärarna får en ny bild och en ny förståelse kring delaktighet i leken, vilket gör att de får en ny förförståelse kring rollerna som intas i barnens utelek.

När barn utforskar och upptäcker fenomen i utemiljön hittar de egna saker att undersöka som de sedan visar för förskolläraren. Lovisa lyfter att hon tar tillvara på det som barnen



hittar och utforskar tillsammans med dem, vilket även Ihmeideh och Al-Qaryouti (2016) menar att förskollärare bör göra. Detta kan tolkas som att Lovisa sedan tidigare har en förförståelse kring att när hon lyssnat till barn och utforskat tillsammans med dem, har det gett positiva resultat. Barn och Lovisa har var sin del i utforskandet som tillsammans skapar en helhet och bidrar till nya lärtillfällen. Förskollärarna lyfter att de intar den observerande rollen för att se vad barn behöver utmanas mer på. Detta kan tolkas i den hermeneutiska cirkeln som att förskolläraren har en tolkning kring de barn som observeras. De har även en förståelse kring vad barn kan. När de sedan har observerat barn får de en ny tolkning och förståelse för vad de behöver utmanas i. Det leder till att deras helhetssyn utvecklas och blir en ny bild, vilken i sin tur utvecklas hela tiden.

Tandon med flera (2020) lyfter samstämmigt med några förskollärare att den fysiska aktiviteten utomhus är bra för barns grovmotorik och motoriken i sig. I utemiljön och uteleken skapas flera olika lärtillfällen och flera olika saker som barn kan lära sig något om (Blanchet-Cohen & Elliot 2011). När förskollärarna intar en aktiv roll i barns lärande utomhus kan de även se vad barn lär sig eller vill lära sig mer om. En tolkning som kan göras är att om förskollärarna intar en omsorgsroll utomhus, kan det bidra till att barn lär sig mer om de känner att de kan få stöttning i svåra situationer eller om de vill lära sig mer om något. Muela med flera (2019) menar att barn lär sig mer tillsammans av någon som är mer kunnig än dem själva. Barn utvecklas mer tillsammans med en vuxen och lärandet blir mer utmanande än om de utforskar på egen hand vilket gör att de går miste om lärande när förskollärarna inte deltar i barns lek (a.a. 2019). Däremot visar forskning (Wishart & Rouse 2019) att det är svårt att veta hur förskollärares närvaro påverkar barns lek vilket gör det komplicerat att veta om förskolläraren tillför något i barns lek eller inte.

Förskollärarna lyfter att naturkunskap är en av de stora sakerna som barn kan lära sig något om i uteleken, till exempel om hållbar utveckling, detta är något som Olsen (2013) även lyfter i sin artikel. Genom att utforska nya lärtillfällen får barn även chans att röra på sig. Tsuda med flera (2020) menar att utemiljön är viktig, att den ska vara anpassad efter barns rörelsebehov. Detta är något som samtliga förskollärare håller med om för att öka den fysiska aktiviteten. I och med förskollärarnas förförståelse för den fysiska aktivitetens vikt i barns vardag på förskolan vet de om ansvaret de har att ge barn möjlighet till rörelse. Detta tolkas som att förskollärarna har en förförståelse kring vikten av den fysiska aktiviteten på förskolan och att det ska inta en aktiv roll för att få med även stillasittande barn i aktiviteterna. Utifrån den hermeneutiska cirkeln ses det som att förskollärarna har en tolkning om deras roll när barn blir stillasittande. Detta gör att deras tolkning är att barn tillsammans med en vuxen före rör på sig mer än om den vuxna inte vore delaktig. Samtliga förskollärare betonar att miljöerna inne på förskolorna ofta är små och inte så inbjudande. Därför blir utemiljön och förskolegårdarna viktiga platser för barn och förskollärarnas delaktighet är något som hjälper barn att vara fysisk aktiva.

Olsen (2013) belyser vikten av att läroplanens mål lättare nås med hjälp av utemiljön och detta lyfter även Elin i sin intervju. Utifrån vår och förskollärarnas förförståelse vet vi att läroplanen ska vara det som är grundläggande i förskolans verksamhet vilket gör att det anses som förvånande att det endast är en av förskollärarna som lyfter att hon aktivt arbetar med läroplanen i utemiljön. En anledning till att Elin belyser vikten av läroplanen kan vara för att hon är anställd med ett extra ansvar för utemiljön och att hon har mer erfarenhet kring utemiljöns påverkan på barn då hon utifrån sin förförståelse har mer

inblick i de lärtillfällen som sker i utemiljön. Det upplevs även att hon efter sin förförståelse kring utemiljön och dess lärande, har arbetat aktivt med läroplanen i förhållande till utemiljön på förskolan. Att endast en förskollärare lyfter läroplanen för förskolan (2018) kan tolkas efter att det är Elins ansvarsområde, och att de andra förskollärarna inte aktivt reflekterade över hur de arbetar med läroplanen i utemiljön. Läroplanen tolkas vara så inarbetad hos förskollärarna och är något som alltid ska finnas med i det som förskolläraren gör. I och med att ingen annan lyfter läroplanen för förskolan under intervjun tolkas som att förskollärarna antar att vi som förskollärarstudenter har en förförståelse om vad läroplanen för förskolan är och hur man ska arbeta med den.

Harper och Obee (2021) menar att utemiljön skapas för att undvika risker för barn och det är något som Susanne på belyser liknande sätt, hon menar att leken utomhus måste anpassas efter de risker som finns. Att Susanne anpassar sin roll och lekarna efter riskerna utomhus kan ses som en medvetenhet och förståelse för vad en lek kan kräva. Utifrån hennes förförståelse upplevs det påverka hennes synsätt på hur en riskfylld lek bör lekas för att inte utsätta något barn för fara. Det kan finnas tidigare erfarenheter kring hur barnen, enligt Susanne, leker på bästa sätt och i den erfarenheten återfinns inte riskfyllda lekar. Två förskollärare och Sugiyama med flera (2012) lyfter att det ser en skillnad i utemiljön för små och stora barn om man ser på de risker som finns på en förskolegård exempelvis slåss med pinnar, fallolyckor och utanförskap.

Anledningen till att det endast var två förskollärare som lyfte skillnaden mellan yngre och äldre barns utemiljö kan dels bero på att en av dessa förskollärare arbetar på en småbarnsavdelning och att den andra ofta går in och stöttar upp på en yngrebarnsavdelning. Dock kan det också upplevas utifrån intervjusvaren att förskollärarna anser att det finns fler och större risker och att yngre barn inte kan åstadkomma några större skador, varken på sig själva eller andra. Detta kan tolkas som att förskollärarna har erfarenheter kring att arbeta med både äldre och yngre barn och att de äldre barnen oftare utsätts för risker enligt deras perspektiv. Utifrån vår förförståelse finns det risker för både äldre och yngre barn, men att dessa risker är olika. Vilken typ av omsorg som barnen får kan påverka vilka risker de utsätts för (Bussey & Hill 2017). Yngre barn får en omsorg i form av närhet som i påklädnadssituationer och blöjbyten. Barn på äldrebarnsavdelningar får inte samma typ av omsorg utan visar sig istället genom att det finns en läroplan som skapar tillfällen för barn att lära sig viktiga förmågor för framtiden (Bussey & Hill 2017). Däremot utsätts äldre barn för risker som exempelvis fall från höga höjder om de klättrar i träd eller om de leker oaktsamt med pinnar. Yngre barn utsätts även för risker men i en annan form. Små barn som inte bemästrat de grovmotoriska färdigheterna som krävs för att kunna springa eller klättra, utsätts för risker som exempelvis att snubbla eller bli knuffade.

Utifrån vår förförståelse ser vi att små barn kan skada varandra fysiskt i form av bitskador eller nypningar men sådana eller liknande skador lyfter ingen av förskollärarna. Detta kan ses utifrån att samtliga förskollärare anser att delaktighet i barns utelek är viktigt för att öka de lärtillfällen som barn har rätt till för att utvecklas och utmanas vidare. Det tyder på att förskollärarna är kompetenta och har förmågan att se vikten av att inta olika roller för att vara en del av det som barn gör.

## 5.2 Metoddiskussion

Utgångspunkten med studien var att få en mer ingående insikt i förskollärarnas åsikter kring de roller som de intar vid olika tillfällen, i detta fall i relation till bedömningar av risker och lärtillfällen. I studien valdes det att göra kvalitativa intervjuer i form av semistrukturerade intervjuer som gav möjlighet att ställa öppna frågor som var delvis tolkningsbara av förskollärarna.

För att göra studien så trovärdig som möjligt valde vi att göra ett subjektivt urval, förskollärarna valdes efter tidigare kontakt med dem och rekommendation från en rektor. Vi valde att intervjua sex förskollärare på fyra olika förskolor eftersom det upplevs som relevant för studiens storlek. Vi hade till en början fyra förskollärare från fyra olika förskolor men vi märkte sedan att vi ville ha ett bredare material och efterfrågade fler förskollärare. De förskollärare vi kontaktade, valde att inte svara eller så tackade de nej. Därför tog vi beslutet att fråga de förskollärare som tidigare blivit sjuka om de ville medverka i studien trots att de jobbade på samma förskola som förskollärare vi intervjuat tidigare. Vi var dock noga med att de inte jobbade på samma avdelning, för att få bredare svar på intervjufrågorna. Att förskollärarna arbetade på samma förskola kan ses som en nackdel i resultatet då förskollärarna kan ha ett liknande arbetssätt och barnsyn vilket minskar olika perspektiv på förskolan. I och med att de två nya tillfrågade förskollärarna arbetade på andra avdelningar med en annan åldersgrupp än de förskollärare som vi intervjuat tidigare på samma förskola fick vi ny förståelse för hur förskollärare ser på våra frågeställningar. En av de nya tillfrågade förskollärarna har utemiljön som ansvarsområde vilket vi utifrån vår förförståelse såg som positivt då vi hoppades få en ny del till vår helhet.

Eftersom studien är småskalig bidrar det till att överförbarheten inte är överförbar till exempelvis alla förskolor i hela Sverige men det kan däremot vara överförbart till förskolor inom samma kommun eller geografiska område (Denscombe 2018). Vi kan se vissa överförbara resultat i vår studie genom att de förskollärare vi intervjuat lyft samma eller liknande roller och definitioner av risker. Studien kan även kopplas till tidigare forskning då författarna lyfter liknande resultat i sina studier som vi gör i vår studie. Genom att den tidigare forskningen och förskollärarnas svar ställs mot varandra, som två olika delar, skapas en ny helhet. När man läser vår studie kan man få en ny tolkning kring förskollärares roller och barns utelek vilket kan ge en ny förförståelse. Utifrån likheterna mellan förskollärarnas svar och den tidigare forskningen bidrar det till att studiens trovärdighet stärks. För att öka studiens trovärdighet har vi använt olika praxis som Denscombe (2018) menar att man bör göra vid genomförande av intervjuer i kvalitativa studier. Några av de praxis vi har använt oss av är att vi har fått samtycke av samtliga förskollärare att genomföra intervjuer och använda deras intervjusvar i vår studie. Vi hade även förutbestämt att intervjuerna skulle ha ett flexibelt tillvägagångssätt och vara semistrukturerade. Vi följde även praxis genom att ställa följdfrågor och bad förskollärarna om exempel och klagörande för att vår tolkning av svaret skulle vara korrekt. Dessa faktorer höjer enligt Denscombe (2018) trovärdigheten i en studie. Men eftersom studien är småskalig krävs det vidare forskning för att få en större överförbarhet (a.a. 2018).

Hermeneutiken ger oss möjlighet att tolka intervjusvaren. Det ger oss även chans att tolka och förstå det dolda i svaren och leta underliggande orsaker till det som sägs

(Andreasson & Johansson 2020). Vid genomförandet av intervjuerna tolkades det som att informanterna hade svårt att förstå frågorna som vi läste upp. Vi valde därför att vid nästa intervju ha med papper med frågorna på till resten av förskollärarna, så de själva kunde läsa frågorna och få en bättre förståelse. Detta kan ha varit positivt eftersom de själva fick göra sin tolkning av frågorna efter deras förförståelse. En nackdel som kan ses med detta är att informanterna inte utvecklade sina svar på varje fråga då de såg att de nästkommande frågorna besvarade deras tänkta svar. Utifrån vår tolkning och förförståelse vill man som förskollärare visa sin yrkesroll från sin bästa sida för nya människor. Därför finns det en risk att förskollärarna anpassade sina svar för att inte bli bedömda. Vår förförståelse kan också ha bidragit med att vi gjorde egna tolkningar av svaren som förskollärarna gav, något som kan vara positivt, då det gavs ytterligare en tolkning av svaren. Det kan också ses som en nackdel, eftersom vi kan tolka efter vår förståelse och inte det som de menar (Andreasson & Johansson 2020). Efter intervjuerna kan våra frågor ha gett en ny bild till förskollärarnas förförståelse kring risker och lärtillfällen som sker utifrån deras rolltagande, vilket kan ge dem en ny tolkning. Detta kan även bidra till att förskollärarna får en ny helhetssyn på uteleken, vilket ger dem en ny helhetssyn på uteleken.

Med hjälp av en hermeneutisk analys så kategoriseras svaren för att få mer tydlighet i de likheter och skillnader som förskollärarna lyfter i sina intervjuer och de roller som de anser är centrala i barns utelek. Enligt Andreasson och Johansson (2020) omfattar förförståelse inte bara en samling av våra egna erfarenheter utan också de fördomar som vi har vilket påverkar hur vi förstår förskollärarnas svar. Utifrån vår egen förförståelse kan vi tolka förskollärarnas intervjusvar olika och se på skillnader utifrån våra egna erfarenheter. Dessa erfarenheter kan göra att vi, utifrån vår förförståelse, antar eller tolkar förskollärarnas svar baserat på de erfarenheter vi har om samma roll eller situation. Vår förförståelse kan ses som en felkälla, eftersom tolkningarna som görs kan vara felaktiga, även om vi har en förståelse för förskolans verksamhet. Samtidigt kan förförståelsen och våra tidigare erfarenheter ses som en fördel, eftersom vi troligen har liknande förståelse och erfarenheter av förskolan som förskollärarna har. På så vis kan vi tolka deras svar utifrån en förskolekontext med hjälp av vår förförståelse när förskollärarna inte talar fulla meningar och antar att vi förstår vad de menar på grund av vår erfarenhet.

### **5.3 Implikationer för den pedagogiska verksamheten**

Utifrån intervjuernas resultat framkommer det att det finns ett problem med att förskollärare står och pratar med varandra när barn är ute och leker. Genom studiens resultat syns vikten av förskollärarnas delaktighet i deras lek, framförallt i barns riskfyllda lek för att de ska få chans att testa sina gränser. Det syntes även att det var viktigt att förskolläraren var delaktig i barns lek utifrån lärtillfällen. Vilken roll som förskollärarna intar spelar en tydlig roll utifrån vilket barn det är som är i centrum. Resultatet kan bli viktigt för den pedagogiska verksamheten då förskollärarna i arbetslaget får chans att diskutera vilket förhållningssätt och barnsyn de vill ha i arbetslaget för att barnen ska få största möjliga chans till utveckling och lärande. Resultatet kan ha betydelse för att förskollärare ska reflektera över vilken roll de intar, varför och vilka konsekvenserna kan bli för barns lärande och utveckling. Barnen blir även väl omhändertagna genom att förskollärarna intar en omsorgsroll om barnen är i behov av det. Resultatet blir mer användbart genom en förförståelse om hur

förskollärarens olika roller påverkar barn i riskerna och i lärtillfällen. Detta är något som Fejes och Thornberg (2019) benämner med begreppet pragmatisk validering.

## **5.4 Vidare forskning**

En vidare forskning inom området skulle kunna vara att utveckla med observationer för att se om förskollärarna intar de roller som lyfts i deras intervjuer. Vidare forskning skulle också kunna vara att utgå ifrån ett genusperspektiv, för att se om det skiljer sig mellan pojkar och flickor i hur tillåtande förskollärare är i den riskfyllda leken. Även hur förskollärare tar vara på lärtillfällen som pojkar verse flickor skapar i uteleken. En annan vidare forskning kan vara hur vårdnadshavare ser på de risker som finns på en förskola och få deras perspektiv och synsätt kring hur förskolor arbetar med risker.

## 6. Referenslista

- Altun, Z.D. (2018). Early Childhood Pre-Service Teachers' Perspectives on Play and Teachers' Role, *International Education Studies*, 11(8), ss. 91-97.
- Andersson, S. (2014). *Om positivism och hermeneutik: en introduktion i vetenskapsteori*. Upplaga 1. Lund: Studentlitteratur.
- Andreasson, J. & Johansson, T. (2020). *Vetenskapsteori: grunder och tillämpning*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur.
- Arnér, E. (2009). *Barns inflytande i förskolan: en fråga om demokrati*. Upplaga 1. Lund, Studentlitteratur.
- Back, C. & Berterö, C. (2019). Interpretativ Fenomenologisk analys. I Fejes & Thornberg (red). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3. Stockholm: Liber.
- Björkdahl Ordell, S. (2007). Etik. I Dimenäs, J. (red). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. Upplaga 1. Stockholm: Liber, ss. 21-28.
- Blanchet-Cohen, N. & Elliot, E. (2011). Young Children and Educators Engagement and Learning Outdoors: A Basis for Rights-Based Programming, *Early education and development*, 22(5), ss. 757–777. DOI: 10.1080/10409289.2011.596460.
- Brussoni, M., Olsen, L., Pike, I. & Sleet, D. (2012). Risky play and children's safety: Balancing priorities for optimal child development, *International journal of environmental research and public health*, 9(9), ss. 3134-3148. DOI: 10.3390/ijerph9093134.
- Brussoni, M. m.fl. (2015). What is the relationship between risky outdoor play and health in children? A systematic review, *International journal of environmental research and public health*, 12(6), ss. 6423–6454. DOI: 10.3390/ijerph120606423.
- Bussey, K. & Hill, D. (2017). Care as curriculum: investigating teachers' views on the learning in care. *Early Child Development and Care*, 187(1), 128-137, DOI: 10.1080/03004430.2016.1152963.
- Cordiano, T.S., Lee, A., Wilt, J., Elszasz, A., Damour, L.K. & Russ, S.W. (2019). Nature-Based Education and Kindergarten Readiness: Nature-Based and Traditional Preschoolers Are Equally Prepared for Kindergarten, *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 6(3), ss. 18-36.
- Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Upplaga 4. Lund: Studentlitteratur.
- Engdahl, I. & Ärlemalm-Hagsér, E. (red.) (2015). *Att bli förskollärare: mångfacetterad komplexitet*. Upplaga 1. Stockholm: Liber.

Hansen Sandseter, E.B. (2007). Categorising risky play-how can we identify risk-taking in children's play?, *European early childhood education research journal*, 15(2), ss. 237-252.

Harper, N.J. & Obee, P. (2021). Articulating outdoor risky play in early childhood education: voices of forest and nature school practitioners, *Journal of adventure education and outdoor learning*, 21(2), ss. 184-194. DOI: 10.1080/14729679.2020.1784766.

Ihmeideh, F.M. & Al-Qaryouti, I.A. (2016). Exploring kindergarten teachers' views and roles regarding children's outdoor play environments in Oman, *Early years* (London, England), 36(1), ss. 81-96. DOI: 10.1080/09575146.2015.1077783.

Jensen, M. (2013). *Lektorier*. Upplaga 1. Lund: Studentlitteratur.

Muela, A. Larrea, I. Miranda, N. & Barandiaran, A. (2019). Improving the quality of preschool outdoor environments: getting children involved, *European Early Childhood Education Research Journal*, 27(3), ss. 385-396. DOI: 10.1080/1350293X.2019.1600808.

*Nationalencyklopedin* (u.å.). Kontext.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kontext> (hämtad [2022-12-19])

Norðdahl, K. & Jóhannesson, I.A. (2016). 'Let's go outside': Icelandic teachers' views of using the outdoors, *Education 3-13*, 44(4), ss. 391–406.

Olsen, H. (2013). Creating and Enriching Quality and Safe Outdoor Environments, *Dimensions of Early Childhood*, 41(3), ss. 11-17.

Skolverket (2018). *Läroplanen för förskolan*.

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65d5aa/1553968116077/pdf4001.pdf>

Sugiyama, T., Okely, A.D., Masters, J.M. & Moore, G.T. (2012). Attributes of Child Care Centers and Outdoor Play Areas Associated with Preschoolers' Physical Activity and Sedentary Behavior, *Environment and Behavior*, 44(3), ss. 334-349. DOI:10.1177/0013916510393276.

Tandon, P., Hassairi, N., Soderberg, J. & Joseph, G. (2020). The Relationship of Gross Motor and Physical Activity Environments in Child Care Settings with Early Learning Outcomes, *Early Child Development and Care*, 190(4), ss. 570-579. DOI:10.1080/03004430.2018.1485670.

Tsuda, E., Goodway, J.D., Famelia, R. & Brian, A. (2020). Relationship between Fundamental Motor Skill Competence, Perceived Physical Competence and Free-Play Physical Activity in Children, *Research quarterly for exercise and sport*, 91(1), ss. 55-63. DOI:10.1080/02701367.2019.1646851.

UNICEF (2009). *Barnkonventionen*. <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#hela-texten>

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*.  
[https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed\\_VR\\_2017.pdf](https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf)

Westlund, I. (2019). Hermeneutik. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red) *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 3. Stockholm: Liber, ss. 72-89.

Wishart, L. & Rouse, E. (2019). Pedagogies of outdoor spaces: an early childhood educator professional learning journey, *Early child development and care*, 189(14), ss. 2284-2298. DOI:10.1080/03004430.2018.1450250.

Åm, E. (1986). *Leken i förskolan: de vuxnas roll*. Stockholm: Natur och kultur.

Ödman, P.J. (2016). *Tolkning, förståelse, vetande: hermeneutik i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Öhman, M. (2011). *Det viktigaste är att få leka!*. Stockholm: Liber.



# Bilagor

## Bilaga 1 - Intervjufrågor

Frågeställning 1: Vilka roller intar förskollärare i barns utelek?

1. Vilka roller intar du som förskollärare i barns utelek?
2. Hur kan din roll påverka barn i deras utelek? Ge exempel
3. Hur kan din pedagogiska roll i barns utelek påverka det som barn lär sig?
4. Ge exempel på varför det kan vara viktigt att interagera med barnen i deras fria utomhuslek?
5. Ge exempel på varför det inte behöver vara viktigt att interagera med barnen i deras fria utomhuslek?

Frågeställning 2: Hur kan förskollärares roller vid barns utelek förstås i relation till hur de bedömer risker och lärtillfällen i barns utelek

Risker

6. Vilken är din definition på riskfylld lek? Hur ser du på riskfylld lek?
7. Vilka risker bedömer du att det finns med utelek? Ge exempel!
8. Om barnen leker riskfyllda lekar, vilken roll intar du i den leken?
9. Hur anser du att din pedagogiska roll anpassas efter de risker du ser på förskolegården?

Lärtillfällen

10. Vilka lärtillfällen anser du att det finns för barnen i uteleken? Ge exempel  
Följdfråga: Kan du ge exempel på de lärtillfällen du skapar i barns utelek?  
Följdfråga: Hur tar du tillvara på de lärtillfällen som barnen skapar i deras utelek?
11. Vilka roller intar du som förskollärare i de lärtillfällen som barnen skapar i uteleken? Ge exempel!
12. Hur anser du att din pedagogiska roll påverkar de lärtillfällen barnen erbjuds i uteleken?

## Bilaga 2 - Beskrivning av förskollärare

Susanne, 29 år, hon arbetar som förskollärare i en barngrupp med barn i åldrarna tre till fem år. Susanne har arbetat som förskollärare i två år på samma förskola och samma avdelning.

Ines, 42 år, har arbetat som förskollärare i cirka 18 år på olika förskolor men arbetat på samma förskola de senaste fem åren. Barnen i Ines barngrupp är mellan ett och två och ett halvt år.

Elin, 35 år, har arbetat som förskollärare i cirka 12 år och har arbetat på olika ställen, detta inkluderar även ett jobba som lärare i skolan och två andra förskolor samt den nuvarande förskolan. Elins nuvarande barngrupp är tre till fyra år och hon ska enligt rektor vara anställd för att utveckla utemiljöerna och undervisningen som sker i utemiljön.

Lovisa, 61 år, har varit verksam förskollärare i 39 år och barnen i hennes barngrupp är mellan tre och sex år gamla. Lovisa har arbetat på samma förskola i 36 år.

Linnea, 53 år, har varit förskollärare i 14 år, utbildad barnskötare och verksam barnskötare mellan åren 1989 och 2008 och har arbetat på två olika förskolor. I Linneas barngrupp är barnen tre år gamla.

Niklas, 29 år, har varit förskollärare i cirka 2 år. Han har jobbat på samma förskola hela tiden med både stora och små barn, åldern på hans nuvarande barngrupp är 4-5år.

### **Bilaga 3 - Missiv till förskollärare**

Hej! Vi heter Emma Petersson och Sofia Sjöberg och är studenter på Linnéuniversitetet och studerar till förskollärare. Vi är inne på vår sista termin och har därmed börjat skrivandet av vårt examensarbete. Vi kommer att undersöka vilken betydelse uteleken har för barnen utifrån ett förskollärarperspektiv samt hur förskollärare kan påverka barns utelek.

Syftet med studien är att undersöka vilken roll förskolläraren har i barns utelek vad gäller deltagande och observationer, hur barns grovmotorik påverkas av utelek samt vilka risker och möjligheter som förskollärarna ser med uteleken. Vi ser på den fria leken, hur förskollärare uppfattar och tar tillvara på barns egna upptäckter och hur förskollärare använder tiden vid utelek.

Vi kommer att använda oss av intervjuer som insamlingsmetod för vår undersökning och kommer behöva spela in intervjun för att den insamlade datan ska bli korrekt och inte förvridas när innehållet bearbetas. Ljudinspelningen kommer även transkriberas. Intervjun kommer att innehålla ca tio frågor och beräknas ta mellan 30 minuter och en timme. Intervjun kommer att följa de forskningsetiska principerna som Vetenskapsrådet lyfter som centrala vid forskning. Villkoren innebär att deltagandet är frivilligt och du kan avbryta när som under intervjuens gång. Alla namn kommer även bytas till fiktiva namn för att minimera risken att studien ska kunna kopplas till dig och din förskola. Den informationen som kommer från intervjun kommer enbart att användas till studiens syfte och kommer att kasseras när uppgiften är godkänd.

Vi hoppas att du vill och har tid att delta i vår undersökning. Är så fallet önskar vi att du snarast hör av dig för att kunna samtala om när intervjun passar att genomföras.

Har du några frågor eller funderingar är du välkommen att höra av dig till oss. Vi ser fram emot att höra ifrån dig!

Med vänliga hälsningar

Emma Petersson

Sofia Sjöberg

Telefon: 076-xxxxxxx

Telefon: 072-xxxxxxx

Mail: [ep222xb@student.vaxjo.se](mailto:ep222xb@student.vaxjo.se)

Mail: [ss224rs@student.lnu.se](mailto:ss224rs@student.lnu.se)

## **Bilaga 4 - Missiv till rektor**

Hej! Vi heter Emma Petersson och Sofia Sjöberg och är studenter på Linnéuniversitetet och studerar till förskollärare. Vi är inne på vår sista termin och har därmed börjat skrivandet av vårt examensarbete. Vi kommer att undersöka vilken roll förskollärare intar i barns utelek utifrån förskollärares bedömning på risker och vilka lärtillfällen som kan skapas.

Vi kommer att använda oss av intervjuer som insamlingsmetod för vår undersökning och kommer behöva spela in intervjun för att den insamlade datan ska bli korrekt och inte förvridas när innehållet bearbetas. Ljudinspelningen kommer även transkriberas. Intervjun kommer att innehålla ca tio frågor och beräknas ta mellan 30 minuter och en timme. Intervjun kommer att följa de forskningsetiska principerna som Vetenskapsrådet lyfter som centrala vid forskning. Villkoren innebär att deltagandet är frivilligt och du kan avbryta när som under intervjuens gång. Alla namn kommer även bytas till fiktiva namn för att minimera risken att studien ska kunna kopplas till dig och din förskola. Den informationen som kommer från intervjun kommer enbart att användas till studiens syfte och kommer att kasseras när uppgiften är godkänd.

Informationen har skickats till förskollärare som är intressanta i studien och vi hoppas att intresse finns i att delta i studien. Ett mejl skickas även till dig som rektor för att du ska få samma information som förskollärarna får.

Har du några frågor eller funderingar är du välkommen att höra av dig till oss. Vi ser fram emot att höra ifrån dig!

Med vänliga hälsningar,

Emma Petersson

Sofia Sjöberg

Telefon: 076-xxxxxxx

Telefon: 072-xxxxxxx

Mail: [ep222xb@student.lnu.se](mailto:ep222xb@student.lnu.se)

Mail: [ss224rs@student.lnu.se](mailto:ss224rs@student.lnu.se)